

ILUSTRACIJA

SEPTEMBER

9.11.

≡ Y ≡

FOT. KIESEL
BLN.

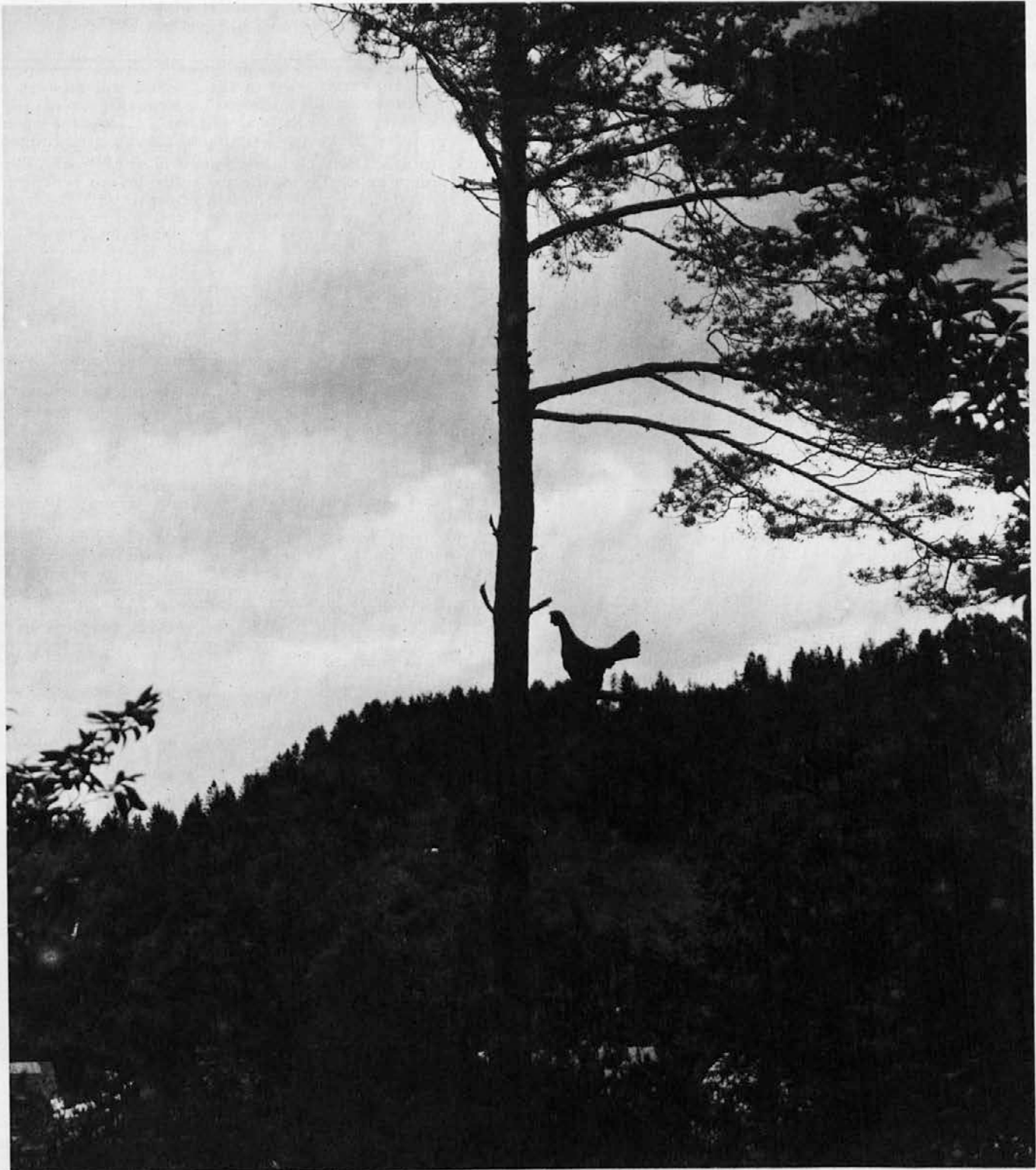
*Filmstrel zvezda po zaslugi Elide
Daisy d'Orca
odkrita pred tremi leti
po Elida reklami*

ELIDA SHAMPOO

ILUSTRACIJA

ŠTEV. 9. + 1930 + LETO II.

NAROČNINA € LETNO 12 ŠTEVILK 100 DIN € POLLETNO 6 ŠTEVILK 55 DIN € POSAMEZNE ŠTEVILKE PO 10 DIN
INOZEMSTVO LETNO 120 DIN € AMERIKA 3 DOL. € LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6 € TELEF. 2549 € ČEK. RAČ. 12.587

Oda vzhajajočemu solncu. Divji petelin poje . . .

Dobruje pri Ljubljani, maja 1929. Posnetek s teleobjektivom. Foto Herfort

Oda vzhajajočemu solncu	289	Odkritje spomenika Ivanu Cankarju	309
Lov nekdanj in sedaj (dr. Stanko Bevk)	290	Oktavo višje	310
Prizori z lova	292	»Ptičarje«	311
Šumarska in lovski razstava	293	Iz toplih dni	312
Lovci (Vladimir Kapus)	294	Veslaške in plavalne tekme na Bledu	313
Z lovske razstave v Leipzigu	295	Plavalne in skakalne tekme v Ljubljani	313
Dve lovski (Ivan Podregar)	295	Gledališka uniforma (F. Lipah)	314
Na lov!	297	Drama ljubljanskega gledališča na turneji v Srbiji	315
Lovski sprehod po muzeju	298	Pozdrav »Ilustracije!«	316
Jesenski ljubljanski velesejem	299	Naši otroci	317
600 letnica nemškega Kočevja v Sloveniji	300	Jesenska moda	318
Vseslovanski gasilski kongres v Ljubljani	301	Neznosni predmeti (Fayard-Vouk)	319
Evharistični kongres v Zagrebu	302	Iz vsega sveta	320, 321
Marija v nebo vzeta na Ljudskem odru	303	Higijenska razstava na velesejmu	322
Kongres jugoslovanskih lutkarjev v Ljubljani	303	Dve, tri ugankarjem na pot (J. Ložar)	323
Film: Obraz filmske igralke	304	Peter Kocjančič (R. L.)	324
Pasijonske igre v Oberammergau (E. Gregorin)	305		
Zadnja karta (J. Galsworthy, ilustr. Maleš)	306		

Naslovna slika na ovitku I. š a j n : Lovsko tihožitje.

Vitezi na lovu v srednjem veku
(Iz Grudnove »Zgodovine slovenskega naroda«)

Lov nekdanj in sedaj

Dr. Stanko Bevk.

Lovsko udejstvovanje je staro kakor človek sam, v svojem pomenu zanj in v načinu pa se je lov v raznih zgodovinskih vekih jako izpreminjal.

V pradobi je človek pobijal živali v borbi za obstanek ter jih lovil zaradi mesa in kože. Lov je bil v teh pradavnih časih neizogibljiva potreba in najbrž edino opravilo moža tedanje dobe. Zato je bilo vse njegovo dejanje in nehanje usmerjeno le na lov; najdenine iz teh vekov nam to potrjujejo, pa naj so to na eni strani obdelani kameni za pest, puščico ali sulico, ali koščene ostve, odnosno bodala iz slonovine, na drugi pa izdelki upodabljajoče umetnosti, ki ima prav v lovu svoje izhodišče.

Kako se je tedanji človek branil sodobnih živalskih velikanov, nam ni znano do podrobnosti. Varnost so mu mogle nuditi le podzemne jame in skalne votline. Vhode je zastražil z ognjem, ki ga je poznal že v davnini. Manjše živali je pobijal s svojim primitivnim orožjem, tedanje velikane pa, ki so živeli po naših krajih, kakor mamuta, nosoroga, tura, zobra, jelene-velikane ter divje konje je zvajal v prirejene jame ali jih gonil v prepade. Množine kosti teh diluvialnih živali, ki jih nahajamo na takih mestih, nam pričajo o iznajdljivosti, najdenine v brlogih medveda-jamarja pa o izredni hrabrosti in telesni moči teh prednamcev jamnikov.

Že v naslednjem razdobju, v neolitični dobi, ko nastopajo mostičarji, se je pomen lova precej izpreminil in z njim tudi njegov način. Lov ni več izključna življenjska potreba, kajti mostičar ima že domače živali in prične obdelovati zemljo, ki mu daje potrebno hrano. Vendar lovi še vedno, zlasti los in jelen, gams in kozorog, ki je bil takrat še ravninska divjad, dalje bober in vidra, ptiči in ribe so

živali, ki jih lovi za priboljšek k hrani, za obleko in za lovne priprave. Diluvialnih velikanov ni več. Pred volkom in medvedom ga ščitijo stavbe na kolih, lovsko orožje mu je v prvi vrsti lok s puščico, lovne priprave pa raznovrstne pasti. S psom, ki ga je udomačil, je dobil neprecenljivega pomočnika, ki mu ni le pomagal loviti, ampak ga je tudi branil in mu čuval njegovo imetje.

V dobi mostičarjev postane človek iz lovca poljedelec in lov mu je kolikor toliko le postransko opravilo; lovi bolj iz podedovanega nagona in veselja do lovskega udejstvovanja nego iz potrebe.

Ta nagib do lova spremlja potem človeka v raznih oblikah udejstvovanja po vsej zgodovinski dobi noter do današnjih dni.

Egipčani, Asirci in Babilonci so gojili lov v veliki meri, in o slavnem Nimrodu, ki je baje ustanovil (7000—8000 pr. Kr.) veliko babilonsko kraljestvo, pravi Sveto pismo, da je bil junak lova pred Večnim. — Posebno vneti lovci so bili Perzijci, ki so smatrali lov za izvrstno, nenadomestljivo sredstvo, vzgojiti hrabro in telesno krepko mladino. O lovu starih Perzijcev nam natančno poročata pisatelja Strabon in Ksenofont.

Tudi Hebrejci so lovili. Mnoga mesta v Svetem pismu nam kažejo na to, n. pr. ko Izak naroča svojemu sinu Ezavu, naj vzame lok in tul s puščicami ter gre v polje, da mu prinese divjačine. V Svetem pismu najdemo tudi najstarejšo odredbo o lovopustu. Modri zakonodavec Mojzes je namreč določil, da naj se vsako sedmo leto, to je v letu prahe, divjad prosto pase po poljih in se tačas ne sme loviti in pobijati.

Egiptoovski plemenitaš na lovu na ptice. Stenska slikarija iz nekega groba pri Thebah. London

O lovstvu starih Grkov beremo v Homerju, zlasti natančno pa piše o tem predmetu Ksenofont v svojem delu »Kinegetikos«. Izprva so Grki cenili lov tako visoko zlasti kot vzgojno sredstvo in pripravo za vojno. Na lovu je treba za uspeh hrabrosti, odločnosti, preudarnosti in lesti, lastnosti, ki so prav tako potrebne tudi dobremu vojaku.

Pozneje jim je bil lov vir plemenite zabave in razvedrila v prosti prirodi, nekak oddih od družabne prisiljenosti, ki je zavladovala.

Lovstvo pri Rimljanih sta opisala zlasti Gracij in Nemezijan, pa tudi iz drugih pesnikov in pisateljev, potem pa iz napisov, spomenikov, slik in orožja posnamemo prav

»Aleksandrov sarkofag«. Grško delo 4. stoletja, predstavlja Aleksandra Velikega na lovu na leve. Istantbul

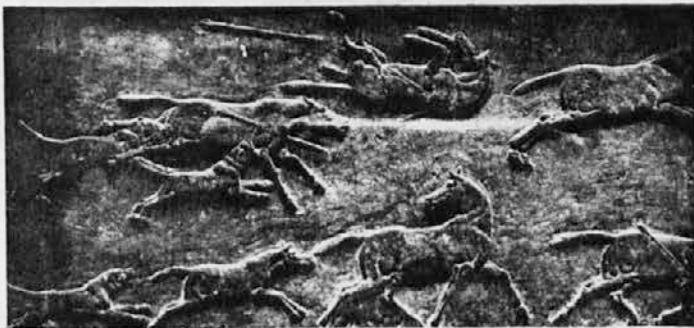
natančno, kako so Rimljani lovili in kakšnega pomena je bil pri njih lov. Kakor Grki so tudi Rimljani lovili največ s psi, ki so jih posebni veščaki urili na različno divjad. Mnogo so lovili na konjih. Lovsko orožje je bilo mnogo-vrstno: kopje, sulica, lok in puščica, lovski nož, bat s svinčenim jedrom in prača. Rabili so tudi mreže, zanke in zaslonke.

Od lovnih živali naštevajo pisatelji jelena, damjeka, zajca, leva, medveda, volka, lisico, divjega prašiča in razno perjad, srne pa ne omenjajo. Perjad so lovili Rimljani tudi s priučenimi sokoli, kateri način lova so dobili iz Orijeanta.

Najbolj razvit, skoraj razkošen je bil lov za Cezarja in Avgusta, meril pa je že takrat na pobijanje živali, kakršno je potem res nastopilo v amfiteatrih.

Kako je bilo v tistih časih pri nas? Velikanski gozdi so pokrivali naše pokrajine, dežela je bila le redko naseljena. Vsak je lovil, koder je hotel, saj je bilo prostora za vsakogar dovolj. V tem, ko je vsakdo obdelano zemljo smatral za svojo last, je bil gozd skupna last vseh, ki so tamkaj stanovali. Razumljivo pa je, da je vsakdo hodil po drva in stavbni les v svojo bližino in da je nemara tudi le v tem delu gozda navadno lovil, ker ga je najbolje poznal. Divjačine je bilo povsod dosti, zato ni bilo treba lovskih pohodov v oddaljene kraje. Polagoma pa je raslo število prebivalcev, gozde so vedno bolj krčili in konec koncev si je posestnik prilastil tudi del gozda, če je uvidel za to potrebo. Jasno je, da je potem odganjal s svojega posestva vsakega vsiljivca in tako se je izcimilo zasebno pravo lova na svojem posestvu. Toda že v 9. stoletju po Kr. se začne preokret v tem pogledu. Vlada rji prično lovsko pravico v posameznih gozdnih kompleksih reklamirati zase, in nastali so gozdi z lovsko zabrano, prepovedani gozdi. Takih pravic so se pollaščali tudi deželni knezi in nižje plemstvo, tako da so sčasom skoraj vse šume postale »prepovedane« za kmeta.

V prepovedanih gozdih razen najvišje gospode ali komur je ta gospoda lov posebe dovolila, ni smel nihče loviti. Ta prepoved je zlasti veljala za jelene, divje svinje, gamse, zato se od teh časov sem deli lov v visoki in nizki lov. Tudi sokolariti je bilo navadnemu zemljanu prepovedano.

Psi gonijo divje osle. Babilonski relief. London

Povsem umljivo je, da so se kmetje upirali temu krajsanju svojih pravic in da je vrelo med njimi od nezadovoljstva. Divjadi, ki se je jako zaredila, niti niso smeli s svojega polja odganjati z uspešnimi sredstvi. Gospoda je lovila vsevprek; ogibala se ni obdelanega polja in se ni zmenila za škodo, ki jo je povzročala kmetu s svojimi

divjimi gonjaji. Pa ne samo to! Kmetje so morali gospodi pri teh lovih celo pomagati in razne lovске dajatve, ki so jih gospoda uvedli, so jim skoraj vzele možnost obstanka. Ni se zato čuditi, da je tu pa tam izbruhnil glasen in dejstven odpor in zahteva po lovski pravici je tvorila tudi del »stare pravde«. Opravičeni odpor do tedanjih samopašnih lovcev in sovraštvo do »gospode« imata svoj izvir v tedanjih časih in se še nista popolnoma izgubila do današnjih dni, dasi so postale razmere povsem druge in lov ni več pravica privilegirancev.

Prva je bila Francoska, ki je uredila lovске razmere v pravcu, da je odpravila lovsko pravico na tujem svetu. Njej so sledile potem druge evropske države. Za naše kraje je bil izdan leta 1855. cesarski patent, ki je uredil lovsko vprašanje po novih načelih, v glavnem ta-le:

1. Pravica lova na tuji zemlji je odpravljena. — 2. Lovske dajatve v svrhu izvrševanja lova se brez odškodnine za prizadete ukinejo. — 3. Kdor poseduje najmanj 115 ha ne-ločenega zemljišča, sme po njem svobodno loviti. — 4. Škoda,

Perzijska miniatura (16. stol.): Tūs Gēw in Guders srečata na lovu ubeglo princeso. (Detajl)

povzročena po divjadi ali z izvrševanjem lova, se mora povrniti. — 5. Za razno divjačino se določijo lovopusti.

Manjša posestva od 115 ha tvorijo v mejah občin lovišča, ki se dajejo v zakup (zakupni sistem), v velikem delu naše kraljevine pa si je država obdržala lovsko pravico in izdaja dovoljenja za lov po teh pokrajinah (regalni sistem). Brez dvoma je zakupni sistem modernejši in boljši, ker omogoča gojitev divjadi, nego regalni, in v resnici vidimo, da je v pokrajinah z zakupnim sistemom več divjadi nego v onih z regalnim.

Važnega pomena lova, kakor je danes lov, nihče ne zanikuje. Lov je postal del narodnega gospodarstva in z dohodki od lova računajo država, banovine in občine. V dravski banovini je 1046 občinskih lovišč, ki nosijo občinam letne zakupnine preko 2.500.000 Din. Lovskih kart se izda letno nad 6000; od vsake se pobira državna taksa in banovinski davek. Lovskih nameščencev je 250, ki povsem ali vsaj deloma žive od lova. Če računamo vrednost mesa in kož divjačine, zaslužek obrtnikov, trgovcev itd., carine za uvoz in izvoz, pridemo do velikanskih vsot, ki gredo v visoke stotine milijonov.

Pravkar je izšla knjiga univ. prof. dr. M. Marinkovića, Privredni značaj lova u Jugoslaviji, ki nam vsa ta števila prinaša iz uradnih statistik ter dokazuje, da je lov prav tako važna grana narodnega gospodarstva kakor ostale njegove panoge.

*Tudi ribolov je zabava
svoje vrste*

Desno v krogu:
Črna duša (Divji lovec)
Foto Herfort

Prizori z lova

Spodaj:
Pes aportira . . .

Foto P. Kocijančič

Desno:
Puška počí . . .
Foto P. Kocijančič

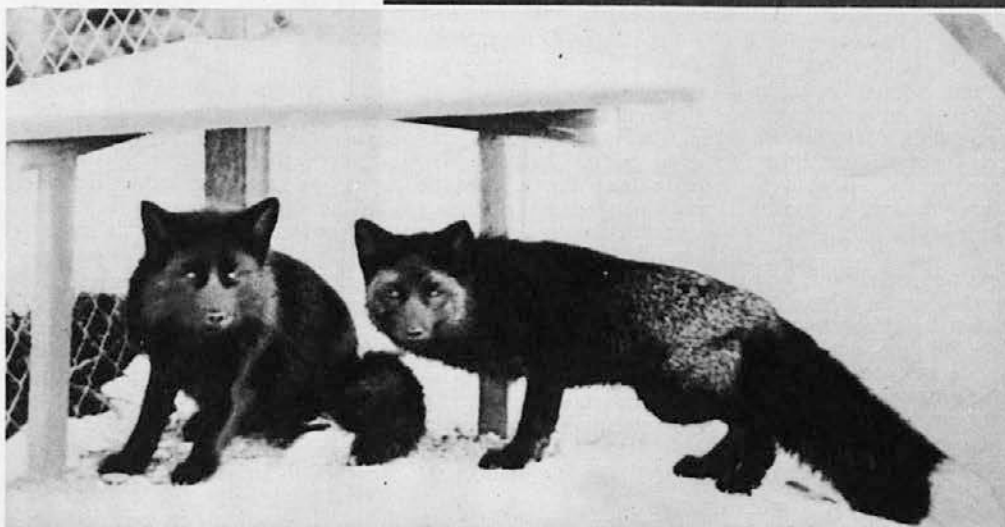
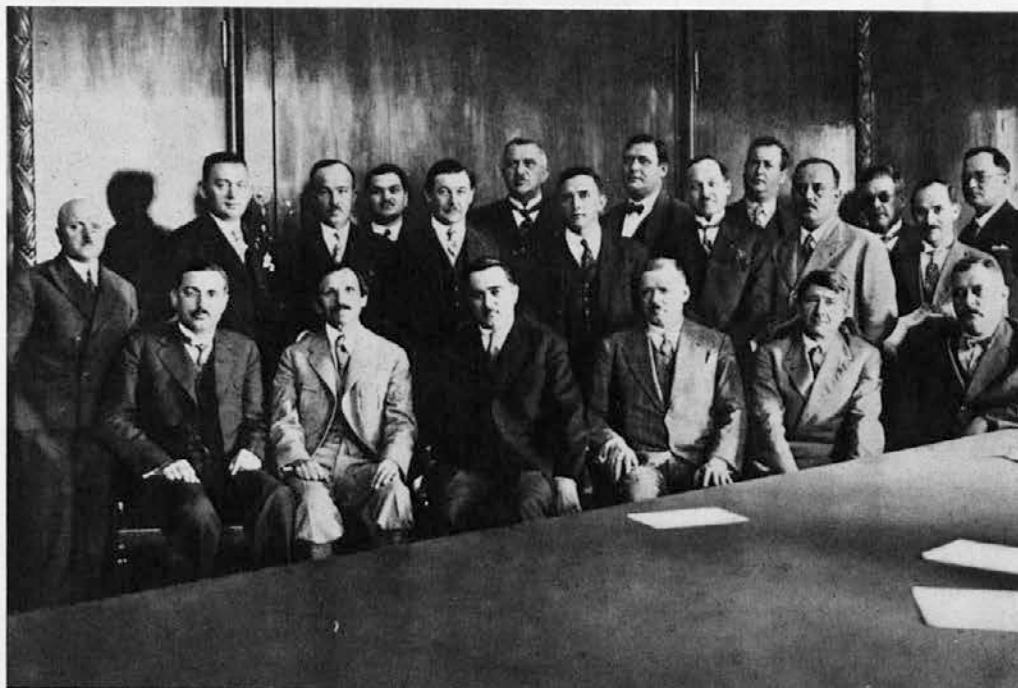

Desno:

Zbor Središnje Uprave Saveza
Lovačkih Udruženja kraljevine
Jugoslavije v Beogradu, dne
25. maja 1930.

Sede od leve proti desni:
dr. Milovan Zoričić (Zagreb),
dr. Mihajlo Miron (Sarajevo),
minister dr. Milan Stojadinović,
predsednik Sred. uprave, dr.
Ivan Lovrenčić (Ljubljana), Jo-
van Lakić (Novi Sad), dr. Mi-
lenko Stojić (Beograd), pred-
sedniki Savezov. Predsednik dr.
Račić (Split) ni navzoč.

Stoje od leve proti desni
delegati in opravniki Sred.
uprave: Ivan Zupan, mr. Joca
Divild, Edhem Bičakčić, Lazar
Budišin, ing. Ivan Čeović, Ži-
vojin Karapešić (blagajnik Sr.
upr.), Ljubiša Ioković, ing.
Vojko Koprivnik (tajnik Sr.
upr.), Dobrivoje Vuksanović,
dr. Milan Marinović (nadz. odb.),
dr. Vinko Zorc, dr. Anton Mihalj,
Rada Janković in dr. Stanko
Erhatic.

Levo:

Srebrne lisice iz farme »Karavan-
ke« v Svetni vasi na Koroškem
Lastnik farme H. Huss

Šumarska in lovska razstava

na velesejmu v Ljubljani
od 31. avg. do 15. sept. 1930.

Na lovu v Bosni z ustreljenima gamsom in srnjakom

Kačji orel in osja kanja

Lovci

Vladimir Kapus

Po cesti gre mož, oblečen v novo lovske obleke. Na glavi ima zelen klobuk, za klobukom pa šop dlake. Tu pa tam ga ošvrknejo kake oči in že se pogovarjajo, da je lovec. Peter trdi, da je lov gotovo lepa zabava, Pavel pa pravi, da je to neumna potrata časa in zapravljanje denarja.

Če je tisti mož lovec ali ne, če je dlaka za klobukom gamsova ali pa je v šopu zvezana dlaka pobarvana konjska žima, ali celo prašičje ščetine, tega ne moreta dokazati. Najbrže pa tega tudi mož sam ne ve, čeprav hodi na lov več kot četrt stoletja in je že večkrat kaj ustrelil.

V pisarni za pisalno mizo, obloženo z debelimi akti, sedi mož in zaman buli oči v razgrnjen popisan papir. Skozi mesec dni je delal uspešno; včasih je vlekkel celo za dva, a danes mu delo ne gre izpod rok. Dvakrat, trikrat je že pričel, pa ne gre in ne gre. Pa kako naj dela, saj ni mogoče, ker njega danes ni v pisarni.

Tisto čudno hladno jesensko sonce je pogledalo v zatohle pisarne in mu zašepetalo, da ga vabi polje. Pride naj ga hitro obiskat, preden bo zaspalo. Telo je v pisarni, a kje so želje, kam je duh gnalo hrepenenje. Ko po vratih popraska njegov fermač ter lahko zavcili in zalaja, ne vzdrži več. Odpre predal miznice in položi akt za en dan k počitku. Odiše na lov na polje, kljub temu, da navadno ne nosi lovske obleke.

V kavarni sedi vesela družba in po našem slovenskem običaju politizira. Drugače precej gostobeseden drug, je danes tih in niti ne ve, kaj se meni družba. Proti navadi se dvigne in noče več ostati v družbi, kljub prijaznim prijateljskim prigovorom. Nič in nič, ne da se preprostiti.

Kdo neki bi ga preprosila. Saj je samo enkrat v letu jesenski kvatni teden, to je tisti čas, ko prvič dahne jesen čez poljane hladen dih in človeku postane tako čudno, ko občuti sladko-grenko bol. Svež in čil mora biti v gozdu že v prvem ranem jutru, tako da lahko užije vse lepote, ki jih kaže prav sedaj priroda: gledal bo pestre barve, oživljene po jesenskem solncu, vsrkaval jesenski, skoraj bi trdil mrtvaški, a vendar prijetni vonj in poslušal tiste krasne melodije. Med zvonjenje, valoveče iz zvonika sredi jelovine samujoče cerkvice, se bo vpletalo žvenkljanje zvončkov paseče se govodi, vmes pa bo zapel jereb svoj spomladi veseli, a sedaj otožno zveneči ci- ci -ciciricii.

Industrijec v velemestu zagleda med trgovsko pošto rjavo, s težko delavno roko popisano dopisnico. Ilastno seže po njej, kajti že po pisavi spozna, da mu je pisal njegov zvesti lovski čuvaj, s katerim sta prebila toliko žurnih, a vendar tako lepih uric. Vsa ostala pošta ga ta dan ne briga. Vznemirjen zbira in sestavlja besede ter končno povzame, da že dobro rukajo jeleni.

Sedaj je delo za ves teden končano. Direktor dobi nova navodila, gospod sede v avto in že drdra vozilo po cesti skozi pusto predmestje. Nič ne vidi, nič ne sliši, kaj se godi okoli njega. V sanjah je tam gori v zlatem gozdu, ki si je baš sedaj nadel najlepšo obleko. Krvavordeči poldren tekmuje z zlatom meklana. Med pestro bukovino pa so položene temne, žametaste blazine gostovetjih smrek. Tam gori bo jutri zjutraj prisluškoval, kako bo vabil svoje ljubice kralj gozdov ter klical na boj vredne nasprotnike.

Skozi teden dni se bojujejo v vrhovih gora vetrovi. Jug je prinesel oblake in jih hotel gnati tja nekam daleč. Vrh gora sta mu zastavila pot burja in sever. Vnela se je huda bitka: Jug tuli, burja in sever pa piskata svojo bojno pesem.

Takrat v dolino prifrče prve bele munice in zvedice. Bajtar postane nemiren in vzame iz omare v vrečo zavito risanico. Žena skrbno gleda na moža. Zaveda se, v kako

Iz *veselega lovskega žiopljenja*. Zgoraj levo: *Pantomime - Ruševci*. Desno: *Težavna pot*. Spodaj levo: *Petelinarji si kuhajo večerjo*. Desno: *Veseli petelinarji*.

nevarnost se podaja mož, toda kaj hoče. Predobro pozna njegovo lovske strast in zaman se je trudila že skozi več let, baš tačas, da bi ga pregovorila. Drugače skrbni oče, se to pot ne briga za svojo deco, ki ga proseče gleda, da naj ostane doma. Ženi ne preostane drugega, kakor da pomoli par rožnih vencev, da bi se možu ne dogodila kaka nesreča, da ne ostane v snegu, pade čez steno in da ga ne zasačijo lovski pazniki.

V planinah je sedaj tako lepo, po sveže zasneženih robovih stoje črni gamsi, kakor izklesani kipi. Zbrali so se iz vseh vetrov. Nekaj dni mirno žde in gledajo družice, ki se nekako sramežljivo gibljejo po belih prodirih. Ko se pa odloči prvi, da jih poseti, že se zmajejo ostali in mu odhite zastavljat pot. Pričnejo se borbe, dokler ne podležejo slabejši in osvoje nevestic črni junaki.

Vse to hoče videti, prisostvovati mora gamsovim svatbam. Težka, huda bo pot, a kaj ga to briga.

Pri topli peči, ki kar puhti, sede tarokisti in love tistega pritlikavega možička, ki mu pravijo pagat. Kar pa jo primaha v sobo še en gost. Široko odpre vrata, da se v gorko sobo vlije mrzli curek. Že med vrati hiti pripovedovati, da je nehala snežiti. Gostje, ki so bili poprej zatopljeni v karte, se pričnejo pogovarjati in pripovedovati, kako lepo bo slediti dolgouhce v sveži belini in prisluškovati prijetni melodiji zvonečih brakov. In kaj bo neki lepšega, kakor gledati odsev rumenega lisičjega kožuščka, vijočega se v mehkem snegu.

V mrzli noči se vrača po zasneženi cesti osamljen popotnik. Želi si trenutka, ko ga bo objela gorka postelja. Kar zasliši v zraku kvakanje in žvižganje. Takrat pa mu postane gorko. Ustavi se in prisluškuje. Visoko v zraku lete divje race. Gotovo bodo sedle v bližnjo reko, kajti vse drugo vodovje je že več dni vklejneno v ledene okove. »Ej, kako bo lepo gledati prihodnje jutro, ko bo v vodi završalo in se bodo dvignile v modro sinjino lepo pisane divje race.«

Pa pride pomlad. Po brdih vzcvetejo bele neveste črešnje in v prvem zelenju zakuka kukavica. Kdo neki bo takrat vzdržal doma? V višinah, kjer se korakoma umika zima, gruli ruševci, v nižjih legah pa poje veliki petelin. V bukovju se kadi kopa in vriska mladi oglar. Takrat poprime za puško vsak pravi lovec. Ni mu toliko za strel, poslušati hoče čudni spev.

In koliko je še drugih lepih prizorov, ki jih razume samo tisti, ki po pravici zasluži ime lovec.

Za vse napore in nevarnosti pa mu je edino plačilo drobní cvet ali lovska trofeja, ki je prepletana z najlepšimi spomini.

Z mednarodne lovske razstave v Leipzigu 1930.

Foto Eichler, Leipzig

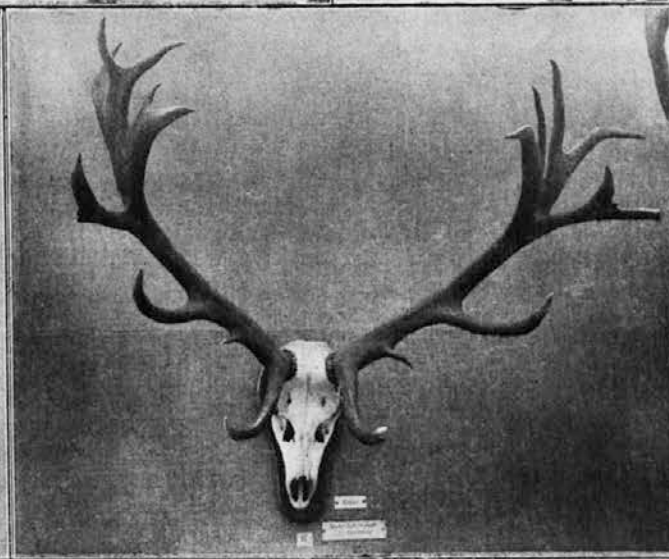

Zgoraj levo:

Najboljši jelen iz naravnega lovišča

V sredini: *Kapitalen srnjak*

Desno: *Najboljši damjek*

Spodaj levo:

Jelenje rogovje vraslo v deblo

Desno:

Najboljši jelen iz ograjenega lovišča

Dve lovski

J. Podregar

I.

»Tisto jutro,« je pravil Kapsel lovski družbi v gostilni pri Zeleni vejici, »tisto jutro je bil slab lov. Edini jaz sem ustrelil zajca in še tega na 80 korakov. Saj veste, kako znam streljati; na 80, tudi na 100 korakov mi ne uide žival, če stisnem. — No, pa pretaknem tistemu zajcu, zajka je bila, noge in ga obesim na bližnjo vejo za hrbtom. Čakam, da bi še kaj priteklo, vrtim oči in gledam in poslušam, pa nič se ne gane. Kar zašumi za menoj in toliko da še vidim, kako se je ustreljeni zajec pognal raz vejo, jo je že odkuril v goščo. Tisti dan smo prišli prazni domov. — Naslednjo jesen smo lovili prav tam in imeli izvrsten nalet. K meni so pritekli kar drug za drugim štirje zajci, ki sem jih po vrsti popokal bum, bum, bum, bum. Ko jih grem pobirat, kako se začudim: vsi so imeli pretaknjene zadnje noge. Čudom strmim, kar mi pade v glavo: to so potomci tiste zajke, ki mi je lansko leto oživela in pobegnila s pretaknjenimi nogami.«

Pravijo, da je bil tisti večer Kapsel pri Zeleni veji skoraj tepen.

II.

Lovska družba pri Zeleni vejici je bila stalna. Ob deveti uri zvečer je bilo treba biti na mestu, sicer je bil predsednik, upokojeni gozdar Hrast hud kot le kaj. Kapsel je vedno zamujal. Tako tudi to pot. Predsednik ga je nahrulil in grozil za ponovni primer z izključitvijo.

»Na Hektorja sem čakal,« je lagal Kapsel, »zatekel se je bil nekam, pa sem moral počakati, da se vrne domov. To pač opravičuje zamudo, ali ne, gospoda?«

»Gospodar je pokimala tako, da ni bilo ne »da ne »nes, ker ni hotela ozlovoltiti svojega predsednika, ta pa se je togotil in vpil: »Tisti vaš pes je potepuh, ni vreden počenega groša, še manj pa polurne zamude.«

»Kaj, moj Hektor da ni za nič,« je odgovarjal Kapsel, »nos ima desetkrat boljši nego vaša nahodna Egica, gospod predsednik!«

»Egica, moja Egica, da nima nosu,« je kričal Hrast, »ali niste slišali, kako je iz »kovačev«, ki smo jih zmešali in vrgli na tla, izbrala onega, ki sem ga jaz prej imel v roki?«

»Kaj bo to,« pravi Kapsel, »nam je pa »kovačec« natararica izmenjala v dinarje, ki smo jih v klobuku zmešali, in moj Hektor je iz kupa izbral prav tistih deset, ki so bili iz mojega »kovača«. To je nos!«

Pravijo, da Hrast resno misli na Kapselnovo izključitev.

Planinski orel

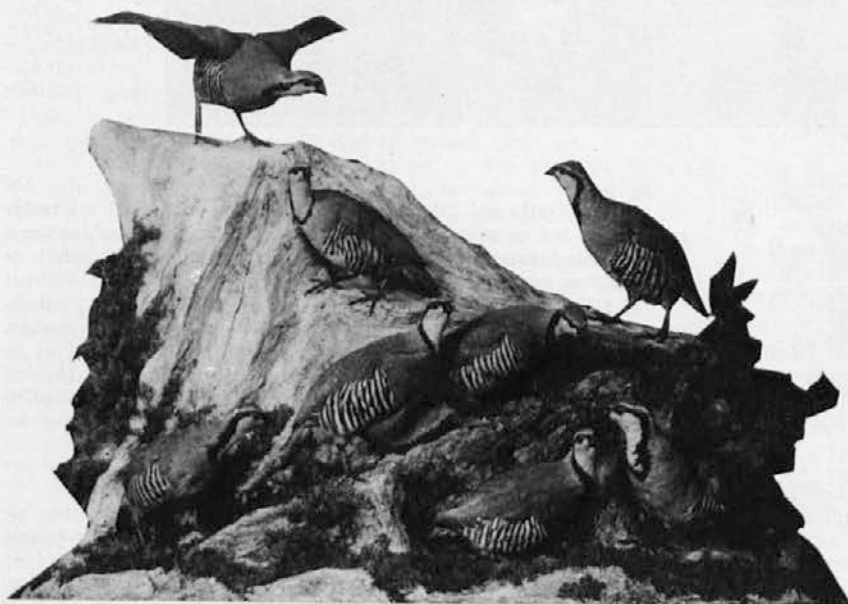
Foto Herfort

Desno:

Struge v Dolomitih

Foto Herfort

Grupa kotorn (skalne jerebice)

(Mostarsko lovsko društvo). Prepariral kr. dvorni preparator Herfort. Foto Herfort

Sova, živa

Foto Herfort

Na lov!

Foto P. Kocjančič

Dioji petelin poje . . .

(Prizor iz prve dvorane muzejske živalske zbirke) Foto »Ilustracija«

Lovski sprehod po muzeju

Eden izmed zavodov, bogatih na zbirkah in polnih redkih zanimivosti je naš ljubljanski muzej. Pravi lovec se ne straši truda in potov, kadar gre na srnjaka in zajca, na divjega petelina in gamza, zato bo znal tudi v vele-mestni Ljubljani poiskati veličastno poslopje, kjer je nameščena in vsako-mur dostopna prekrasna zbirka vseh živali, katerih živi sorodniki in so-rodnice oživljajo našo ožjo in širšo domovino, tako na kopnem, kakor v vodi in v zraku, pa tudi v zemlji. Dobršen del prvega nadstropja v muzej-skem poslopju je odkazan živalski zbirki, ki po vzorni urejenosti in smo-trenosti, redu in snagi dela vso čast onim, ki skrbе ne le za njeno ohranitev, ampak tudi za njeno izpopolnjevanje, kolikor je to pač mogoče.

Komaj prestopiš prag dvorane, nad katero je napis »Živalstvo«, se ti odpre pogled na prekrasen košček triglavske pokrajine, kjer se pase čreda junaških gamzov. Sreča, da se morajo pred vstopom v dvorano pustiti dežniki, palice in seveda tudi lovske puške v pritličju pri vratarju, ker sicer lovec ne bi mogel krotiti strasti in bi streljal na — nagačene divje koe in kozle, in to celo tu v neposredni bližini policijske direkcije.

Koliko je lovecev, ki živ dan še niso videli živega divjega petelina v prosti prirodi. Evo ga! Ni ti bilo treba vstati zjutraj na vse zgodaj in oblezti hrib in dol, pred teboj stoji tako verno resničen, da ga skoraj slišiš peti.

Omara, ki stoji sredi prve dvorane živalske zbirke, je ena najbolj privlačnih točk vsega muzeja. Ob pogledu na ljubke prizore iz življenja v njej razstavljenih živalic, bo tudi v boju z volkovi in medvedi ter slič-nimi pošastmi izkušenega lovca navdal z onim srčnim veseljem, s kakršnim jih opazuje in občuduje neizkušena mladina. Tu vidiš vodomeca, ki straži ali kaj na debelcu ob vhodu v rov, vodeč v njegovo podzemeljsko gne-zdece, dalje ljubko, v bičevju skrito družinico kosca in družinico zeleno-noge tukalice. Kako ganljivo je predočen prizor: uboga mala taščica pita mlado kukavico, ki je dvakrat večja od rediteljice, požrešna pa na vso moč. — In pa navihani zlatoglavec, brhki vodni kos, elegantni belo-repec, stasiti kobilar, plašica in lastavica, ki imajo tu na ogled postavljene svoje umetniško dovršene pletarske in stavbarske izdelke! Vsaka od teh ljubeznih živalic zasluži lovčev pozornost in naklonjenost ne le tu v muzeju, temveč tudi zunaj na prostem. Naj ti posebej pokažem družno smešno resnih ježkov, ki je ovekovčena v tej omari?! Ni mi treba, ker ga ni, kogar ta pristržkana skupina ne bi navdse živo zanimala. V tej omari je med drugim krasno ponazorjeno tudi kitovo podzemeljsko življenje in pa voluharjevo pogubno delovanje.

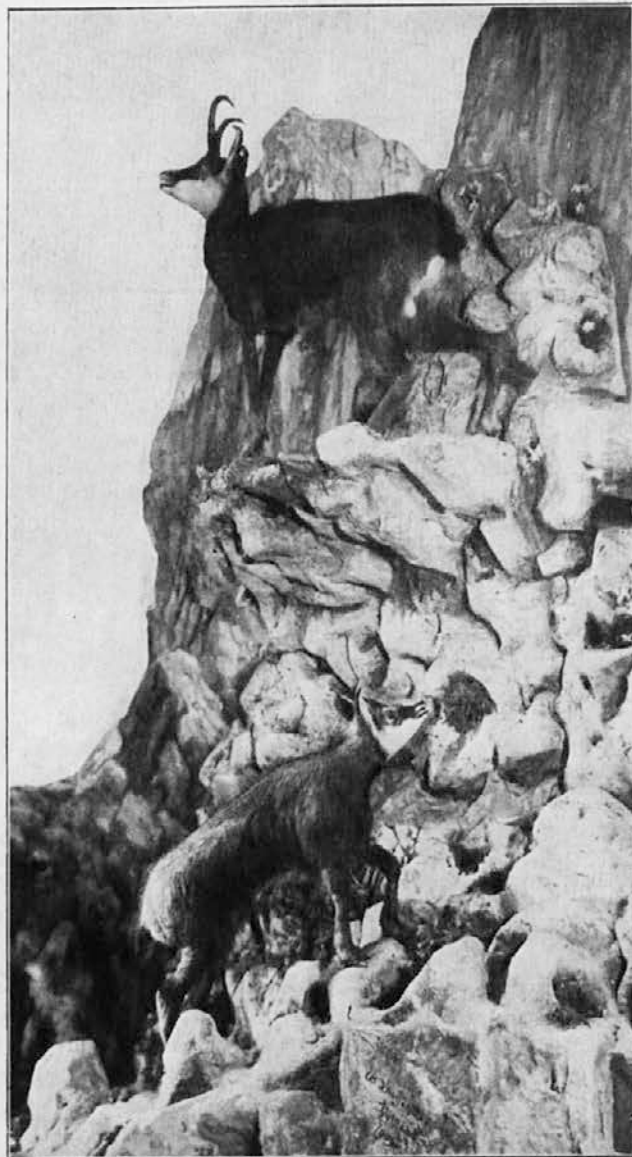
Lovec, ki se posebej zanima za načine in načrte, po katerih gnezdiyo raznovrstne ptice in ki bi rad vedel, kakšne oblike, barve in velikosti so njih jajčeca, ima več kot dovolj prilike, da se o tem pouči v omari, ki je nastanjena na desno steno prve dvorane. Marsikaj zanimivega mu pa nu-dita tudi omari ob levi steni, med drugim zlasti nekaj prav srečno izbranih primerov za načine kretanja nekaterih živali in pa primerov za pojav, ki je znan po imenu časovna dvobarvnost in za pojav beličnosti.

Vstopimo v drugo dvorano! Ob levi steni velikanska steklena omara z malodane vsemi vrstami v naših krajih živečih sesalcev od pritlikavega podleska in netopirja do orjaškega medveda in divjega vepra, ob ostalih stenah pa vrsta omar, nabasano polnih domačih in tujih ptičjih vrst. Zares užitek za vsakega, komur je pri srcu žival, prav posebno pa za lovca. Tu si moreš dodobra ogledati ne le vse itak ti že znane živali, ampak tudi take, ki jih poznaš le po opisu, ki jih pa še nikdar nisi videl ne živih ne mrtvih. Zlasti ptice! O marsikateri živali pa moramo žal ugotoviti: »Živela je nekdaj pri nas, danes je v naših krajih povsem iztrebljena.« pri čemer nehotе mislimo na one, ki ne delajo časti čislani zeleni bratovščini.

Bog me varuj, da bi dajal nasvete za pravilno opazovanje. Lovec si, pa kot tak imaš oko in smisel za vse, kar ti je storiti, da spoznaš žival. Nečesa ti seveda živalce, razstavljene v muzejskih omarah, ne morejo prikazati, namreč kretanja in pa glasu. Kaj se hoče! Živali, ki te gledajo iz vseh koncev in krajev omar, te gledajo s steklenimi očmi — brez duše in življenja. Se tako popolna muzejska zbirka, še tako naravno pravilno na-gačena žival, je in ostane le medel odsev onega resničnega, neizumetničnega, kar ti nudi vsak košček žive prirode. Muzej ti pripoveduje, kakšne so živali, živali živih ti pa ne more razkazovati. Saj ni res, da je to, kar vidiš v muzeju, v resnici medved itd. Pred imenom vsake živali bi moralo stati: Takšna je žival, ki se imenuje . . . Blagor se ti, ki si lovec in ti je dana prilika, da moreš videti živali ne le takšne, kakršne so, ampak tudi take, kot so.

Izmed pomembnejših lovskih zanimivosti velike omare naj bodo ome-njeni le sledeči sesalci: divji vever, rjavi medved, volk, lisica, ris, divja mačka, zajci, kune, gams, kozorog, jelen in srna. Prav posebno te opo-zarjam, da ne greš brezbržno mimo ostalih omar in se nekaj časa zadržiš vsaj pri pticah, ki so neposredne važnosti za lovca. Ptice ujede, dnevne in nočne! Cela armada jih je in pa v kako lepem redu so razvrščene. Ponosni planinski orol kraljuje nad njimi, pod njim in okrog njega pa so razvrščeni vsi člani njegove zloglasne družbe, prinešeni v muzej iz vseh vetrov naše domovine. Uvaževanja in lovčeve pozornosti vredne so sove, ki se šopirijo v tretji omari, med njimi zlasti velika uharica. Posebnost te omare so tri kozače, na katerih se potičiš o bistvu melanizma (počrnelosti). Lovcem, ki imajo v zakupu lovišča na Ljubljanskem barju, Cerkniškem jezeru ali ob večjih vodah, pripoveduje več kot cele knjige peta omara ob desni steni in prav tako tudi omara, stoječa levo ob vhodu v drugo dvorano. Saj pa sta tudi obe polni ptic, ki oživljajo močvirja in tekoče vode.

Razstava močvirnikov in plovcev se nadaljuje v tretji omari. V tej moreš nadaljevati s proučevanjem močvirnikov in plovcev, in, ako se baviš z ribolovom, si moreš tu ogledati razliko med našimi najvažnejšimi ribami.

Prizor iz življenja divje koe

(Fotografirano v prvi dvorani muzejske živalske zbirke) Foto »Ilustracija«

Jesenski ljubljanski velesejem

od 31. avgusta do 15. septembra 1930.

Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta obiskala jesensko prireditev Ljublj. velesejma v ponedeljek 1. septembra

Levo: Pozdravi vodij ljubljanskega velesejma kralju in kraljici

Foto »Ilustracijae

Zgoraj in spodaj: Kralj in kraljica v razgovoru s predstavniki slovenske industrije in trgovine

Foto I. Koscec

Desno: Minister dr. Korošec končuje otvorilno govor. Za njim zastopnik Nj. Vel. kralja general Tripkovič, Avg. Praprotnik, na desni ing. Rustja

Foto I. Koscec

Pogled na del šumarske razstave

Foto »Ilustracijae

Pogled na del lovske razstave

600 letnica nemškega Kočevja v Sloveniji

Okoli l. 1330. so prišli med slovenske kmete kolonisti iz Koroške in Pustriške doline in se polagoma naseljevali do l. 1339., ko je bila prva večja etapa nemških kolonistov zaključena. Iz teh let datira »nemški otok« sredi avtohtonega slovenskega ozemlja. Danes ob 600 letnici so kočevski Nemci manjšina v jugoslovanski državi in štiti jih sama naša strpnost, ki jim po nenapisanih pravilih naše srčne kulture dovoljuje šolsko vzgojo v nemškem jeziku, jim ne zabranjuje šeg in običajev in nemških napisov ob slovenskem državnem jeziku. Želimo, da bi se slovenskim manjšinam na tujih tleh godilo prav tako in da bi ne zdihovale v robstvu prekanjene nemške narodne prenapetosti.

Farna cerkev v Kočevju

Veronika Deseniška v sprevodu

Iz sprevoda: narodne noše

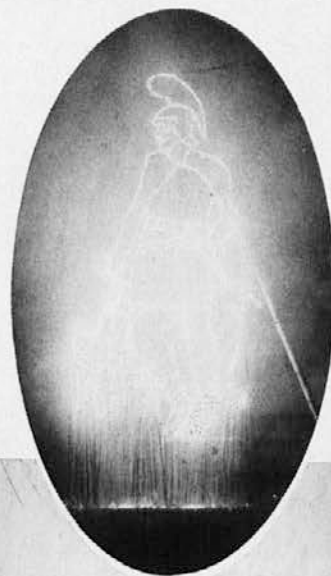
Ženitobanjski par v sprevodu

Vseslovanski gasilski kongres v Ljubljani

Foto »Ilustracija«

Levo: *Gostje v sprevodu*

Desno: *S sijajnega ognjemeta,
sv. Florijan — gasilec*

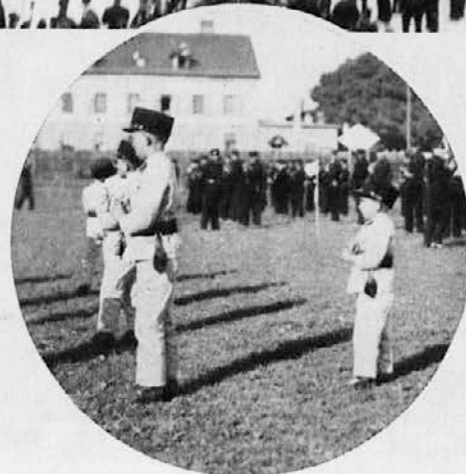

*Svečana maša gasilcev
na Kongresnem trgu*

Levo: *Češkoslovaški ga-
silci vadijo s sekiricami*

Desno: *Najmanjši in naj-
mlajši gasilec gasilskega
naraščaja*

Evharistični kongres jugoslovanskih katoličanov

ki se je vršil avgusta v Zagrebu

Zgoraj levo:

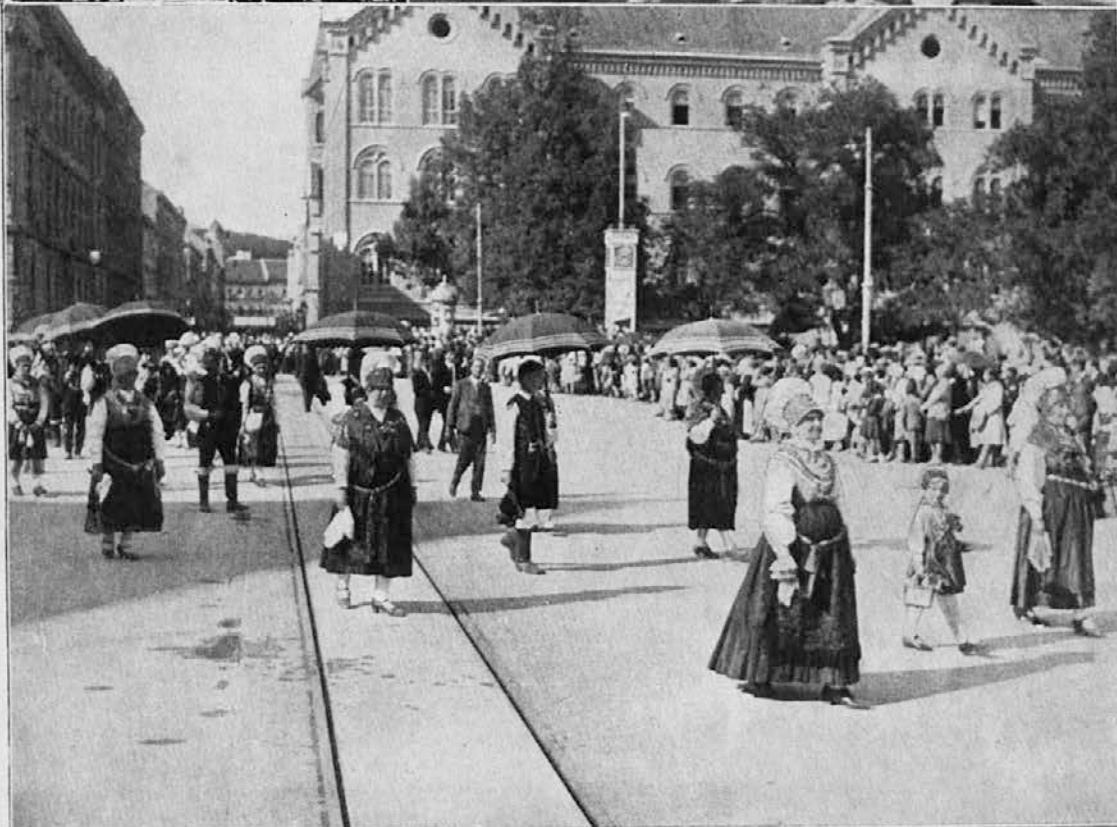
Slovesna služba božja na Jelačićevem trgu

Desno:

Belo oblečene deklice v procesiji

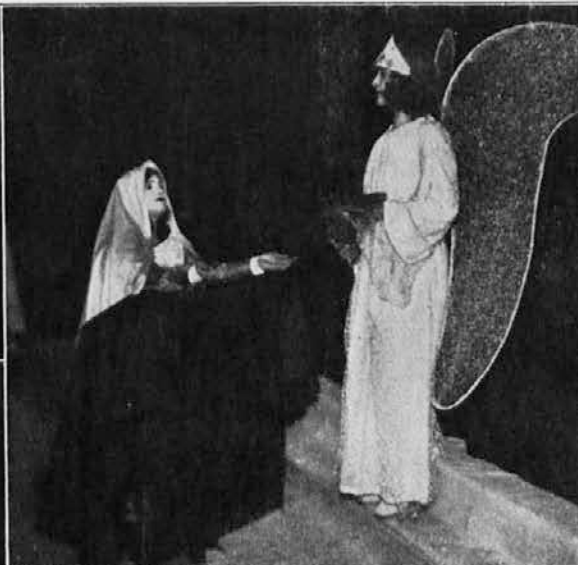
V sredini:

Slovenske narodne noše, ki so vzbujale posebno mnogo zanimanja

Bratopščine v procesiji

Jugoslovanski episkopat v procesiji

Marija v nebo vzeta,

verski misterij, uprizorjen na Ljudskem odru v Ljubljani. Režiser J. Lenček Foto »Ilustracija«

Levo zgoraj: Marija se poslavlja ...

Spodaj: Marijin pogreb

Desno: Marija in nadangel Gabriel

Del udeležencev kongresa jugosl. lutkarjev na Taboru

Kongres jugoslovanskih lutkarjev v Ljubljani

Pogled na razstavo jugoslovanskih lutkarjev na Taboru

Levo: Odbor nove »Jugoslovanske lutkovne zveze«: gg. Trošt, Počivavnik (tehnični vodja), Zidarič (podpredsednik), Širola (predsednik), Jarc (literarni vodja), ga. Kroftova (propag.), Schottova, Karlin, Orel (tajnik)

Foto »Ilustracija«

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna krema s poprovo meto **Chlorodont** napravi zobe bleščeče bele in varuje dragoceni zobni emajl, daje zobem sijaj slonove kosti, jih naravno očisti in odstranjuje neprijeten duh ust. Prepričajte se najprej z nakupom ene tube po Din. 8.—, velika tuba Din. 13.—; Chlorodont-ustna voda steklenica Din 17.50. Zahtevajte vedno **samo prístni Chlorodont** ter zavračajte vsak nadomestek! Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvoznice Zlatorog, oddelek Chlorodont, Maribor.

115

FILM

**Obraz
filmske
igralke**

*Brigita Helm
(Dione laži Nine Petroone)*

Desno:
Janet Gaynor

Spodaj: *Henny Porten*

Lilian Harvey

Spodaj: *Mme. Markart*

Manassé

Prva slika zgoraj: Dva nešminkana igralca. Predstavljač Judas iz Karije, pri oberammergauskih pas. igrah, g. Guido Mayr, po poklicu podobar, in predstavljač Jezusa pri ljubljanskih pas. predstavah INRI, g. Edvard Gregorin, član Nar. gledališča. — Slika je posneta naрту g. Mayerja, ko se je mudil g. Gregorin letos v juniju drugi dan po predstavi pri njem na obisku

Zgornja slika v sredini: Oder pasijonskega gledališča
 V sredini: Oberammergauska otroka z dolgimi lasmi
 Zgoraj desno: Klara Mayr, Judeževa hčerka, izvrstna altistka v pasijonskem zboru
 Spodaj levo: Kardinal Paulhaber blagosloavlja oder pred začetkom letošnjih predstav
 Spodaj desno: Pasijonsko gledališče v Oberammergauu (po sliki prof. H. Frahma)

Oberammergauske pasijonske igre

Edvard Gregorin

Letos, v času od 11. maja do 28. septembra uprizarjajo v Oberammergau-u na Zgornjem Bavarskem pasijonske igre, katere ponavljajo od leta 1634, navadno v presledkih desetih let. Zadnjič so se vršile 1922. leta, ker preje radi vojne niso bili gotovi s pripravami.

Te igre so začeli s sveto zaobljubo, ki so jo zaprisegli oberammergauski očetje pred oltarjem, češ, da bodo, če pojenja kuga, ki je razsajala takrat v onih krajih, igrali vsakih deset let zaloigro Kristusovega trpljenja. Res je še isto leto (1633.) pojenjala bolezen, ki je pobrala 84 oseb v vasi z 600 prebivalci.

Nekaj desetletij so nato pobožno in na priprost način obujali spomin Jezusove smrti v cerkvi, tekom časa na pokopališču in danes po skoraj 500 letih stoji moderna nova zgradba, ki ima prostora za 5208 gledalcev.

Ze ime — pasijonsko gledališče — pove, da služi poslopje te pasijonskim igram. Razdeljeno je v dva glavna dela: prostor za gledalce in oder z garderobami.

V prostoru za gledalce, nad katerimi se boči 25 m visoka lopa, so prostorni sedeži s številkami, kateri so razdeljeni na štiri vrste prostorov z vstopnino 20 do 5 nemških mark. Vrste so zaporedno nekoliko vzvišene, tako da se od vseh strani dobro vidi. Besedilo pa se, dasi govoriyo zelo glasno, vendarle porazgubi.

Oder ima dvoje prizorišč: sprednje in srednje. Sprednje je odprto in zidano. Desno je Pilatova, levo Anova hiša. Od teh dveh vodi po ena ulica proti notranjosti in na vsaki strani so v ospredju vhodna vrata, skozi katera nastopa zbor. Zgradba te scene je nova, stilizirana, sicer v svetlobakreni barvi. (Predstave se vrše ob vsakem vremenu.)

Srednje prizorišče je podobno gledališkemu odru razen umetne luči. Spremembe se vršijo za zastorom s stroji in za sceno uporabljajo kulise. Tu se odigravajo vsi prizori razen nastopa zbora in množice: vhod v Jeruzalem, pred Pilatom in križev pot. Spodaj pred odrom je ograjen prostor za orkester, ki šteje 50 mož in je prirejen tako, da ga v slučaju dežja lahko pomaknejo pod oder. (Predstave se vrše ob vsakem vremenu.)

Pri igri nastopajo možje in žene, fantje in dekleta, ki jih je 500 po številu; prav toliko je pomožnega osebja. Vsi morajo biti doma iz Oberammergaua, ki šteje okrog 2400 prebivalcev. Za letošnje predstave so izvolili za glavne vloge nekatere nove igralce in tudi v množici nastopa precejšnje število novincev.

Glavne predstave se vrše vsako nedeljo in sredo; v tekoči sezoni (julij, avgust) navadno tudi še v ponedeljek, četrtek in petek. To so sicer ponavljalne predstave, se pa prav nič ne razlikujejo od glavnih. Cene k tem so nekoliko znižane, ker so namenjene zlasti okoličanom.

Začno ob 8 in igrajo prvi del predstave do pol 12; sledi dveurni odmor. Ob 14 nadaljujejo in konec je približno ob pol 18.

Igro odvarja pasijonska glasba in med izvajanjem te nastopi z desne in leve moški in ženski zbor (49 oseb) s prologom. Zbor zapoje, menjaje s solisti, predigro. Nato pozdravi poslušalce prolog in med ponovnim prepevanjem zbora se srednji oder razgrne ter prikazuje živo sliko: »Beg iz raja.« Ko zbor odide sledi melodram: vhod v Jeruzalem. Potem zopet zbor, recitacije, melodrami, žive slike iz stare zaveze in končno prava igra pasijona. (Zbor in prolog nastopita v igri osemnajstkrat. Predstava traja sedem ur.)

Oberammergau je lep in zdrav; leži 840 m nad morjem. Za letošnje igre je bil ves prenovljen in popravljen. Zlasti slikovite in vabljive so hiše, zidane v prijetnem bavarskem slogu. Draginja je velika in tujcev mnogo. Vlaki, avtomobili, vozovi, vse je natrpano in asfaltirane ceste so polne kakor v velikem mestu.

Privlačnosti in značilnosti teh predstav so njih tradicija, sloves prejšnjih uprizoritev, celodnevne predstave, deloma igranje na prostem pri dnevnih svetlobi, volitev igralcev, nastop oseb v svojih laseh in bradah brez šminke, svojevrstno podajanje, lepota izleta in svetovna moda.

Vsega skupaj računajo letos na 86 predstav in na 500.000 tujcev. Predstave so vse razprodane in vsaka da nekaj čez 820.000 Din.

Predstavljalci oseb v pasijonu niso ne igralci ne diletanti, v njih je svoje vrste podedovanost. Radi bi dali igro kot igralci, pa jim manjka za to razumevanja, tehnike, skupne igre, notranje moči in sile. S poklicnimi igralci jih ni primerjati. Človek pričakuje od Oberammergaua več, kakor dobi. Kdor pride k njim z živo vero, s poznanjem stvari in z željo, da bi videl kaj umetniškega, odide hladen. Morda je temu vzrok razlečeno dejanje predstave in zahteve današnjega modernega človeka, ki drvi v tempu časa za hitrim in stvarnim dovetjem.

Zadnja karta

John Galsworthy Ilustriral Miha Maleš

Ves popoldan je čakala mrs. Morrisey na vrtu hotela druge vrste na Madeiri. Toaletne potrebščine v njeni ročni torbici, s katerimi si je prav nepopolno zopet osvežila svoj teint, so le slabo zakrile sledove časa — zdaj je bila stara štirideset in šest let in njen poročni list je trdil, da je Florence Pritt stopila pred oltar stara devetnajst let. V senci velike palme v sredini vrta je bilo videti, da je skoraj izčrpana, toda, če bi bila stopila na sonce na terasi, bi opazili, kako je izčrpana. Če pomislite, da zavisi vsa njena prihodnost morda od tega, kakšna bo, ko bo prišel — za ta slučaj, da bo prišel — tedaj je bilo razumljivo njeno razburjenje. S terase je videla tam, kjer se je obala malce upognila, vrt hotela prve vrste na Madeiri, kjer sta stanovala ona in njegova žena, palme in terase in množico vil. S terase je videla tudi parnik, ki je imel odpeljati v Brazilijo in je bil zdaj zasidran v luki Funchal. Tudi je mogla videti okno svoje spalnice, kjer so stali njeni kovčegi pripravljene, in široko, modro morje, kjer bo — morda — nekoč mrs. Ted Cordew in vendar že našla svoj mir.

In še vedno ga ni! S svojo živahno barvo, črnimi lasmi, rdečimi lisami na licih, svetlo obleko, stisnjenimi rdečimi ustnicami, temnimi, nemirnimi očmi in svojo veliko, že nekam suho postavo in hitrimi gibi je skoraj sličila onim bodečim, ki so zdaj rasle oranžne in svetlomodre na hotelskem vrtu in njih cvetovi — nemirno letajoči, eksotični ptiči — so bili privezani na visokih steblih.

Četudi že izkušen veteran v ljubezenskih stvarih, je vendar Florence Morrisey trpela v dvomih, če bo zagrabil Ted Cordew. Imela je smolo dozdej. Poročena v devetnajstem letu, v dvajset tretjem ločena, v dvajset sedmem zopet poročena, v trideset šestem ovdovela — kakor je pač prišlo, ali je imela moža, ki jo je imel v zavetju, ali ga ni imela, je vedno živela življenje, ki je zaviselo od njene lepe zunanosti. In njena zunanost je bila od dne do dne manj lepa.

Ko zopet ni imela nikogar, ki bi jo vzel v zavetje, in ni imela več kakor petdeset funtov v banki, se je vkrcala za zimo na Madeiro. Te kratke vožnje so navadno zadostovale za ženo, ki ji morje ni moglo škodovati. Mnogo zakonskih žen je ležalo v svojih kajutah. Do mladih zdaj več ni mogla, toda starejša može, ki so iskali gorkejšega podnebja bodisi zaradi svojega zdravja ali zdravja svojih žen, te ji je tako rekoč naklonila Previdnost. Tu je bil polkovnik Cordew (očividno mu morje ni bilo nevarno), s svojo svežo barvo, raven kakor sveča, ne več kakor petdeset let; njegova žena starejša, bržkone asthma — opazila ju je že prvo uro na krovu in poizvedela za njuno ime, cilj potovanja, kje da sedita pri obedu. Vsa stvar se mora spro-

ziti pri obedu. Štiri dni bo polkovnik Cordew prihajal k obedu in mrs. Cordew bržkone ne — prehud veter je na morju! Torej ni bil prav sam slučaj, ki je preskrbel, da sta bila njuna prostora v onem kotu jedilnice soseda in prav tako stola na krovu. Florence Morrisey je verovala v slučaje, toda ni se zanašala nanje. Trikrat dnevno v jedilnici in prostor poleg njega nezaseden, množica istih spominov, Egipt, Birma, Monte Carlo, konjske dirke v Epsomu, zimski šport in Capetown, mimogrede poznanstvo z umrlim Morriseyem v burski vojni. In zrak vedno bolj in bolj vroč in v krvi tak omamljujoči občutek, ki te objame na ladjah, ki plovejo proti jugu! In tak fin dečko, ta Ted Cordew! Tako se je zgodilo, da je po vsakem obedu izginila ena gubica okrog ustnic ali oči in ponoči na krovu v poltemnem kotičku, ki je bil zavarovan pred vetrom, se je zdelo, da je mlada kakor pred dvajset sedmimi leti, ko se je peljala s prvim soprogom v Indijo.

Napeto je strmela s svojimi temnimi očmi tja k njegovemu hotelu, srce ji je hitro utripalo in zdaj se je spomnila, kako sta prvokrat zagledala lepi otok iz daljave, ona v dolgem plašču preko svoje nočne obleke, on v pyjami in jutranjem jopiču; slučajno srečanje na krovu, ki ga je pa ona preudarno pripravila. In ta vonj, ki je udaril od otoka proti ladji, svetloba vzhajajočega solnca na zelenih vrhovih in njegov veseli glas: »To je bilo krasno potovanje — vam se moram zanj zahvaliti!« Pogledala ga je in zadržala dalje časa pogled na njem, nato se je kakor nevedoma dotaknila njegove roke — celo takrat je bilo že vse več kakor hladen preudarek.

Ko so se izkrcavali, jo je seznanil s svojo ženo. Mnogokrat, prav mnogokrat jo je že mučilo vprašanje, če je ležala v kajuti brez spanca: kako je prav za prav s stvarjo? V začetku ni želela prav nič drugega, kakor malo »moškega zavetja« čisto na skrivnem in plačilo njenih računov. Toda zadeva se je nekam nepričakovano, skoro ironizujoče preokrenila, in zdaj tu na solnčnem vrtu, ko so ji bili živci od čakanja skrajno napeti, ji je postalo naenkrat jasno, zakaj: zdaj je bila prav blizu temu, da izgubi glavo — ali pa je to srce? Nekaj skrivnostnega: častilakomnost, hrepenenje, kdo ve, kaj — je izprevrгло vse njene hladno preračunane načrte, tako da je pozabila ob idealu, ki ji je blisknil pred oči, na realne zadeve. Namesto da bi mu bila skrivna ljubica, se je z njim odkritosrečno spoprijateljila. Usoda — ali bo prinesla zmago ali poraz? Dosegla je, da se je Ted Cordew zaljubil vanjo; toda tudi sami je malo manjkalo, da bi se zaljubila v Teda. Ni mu bila ljubica, ni plačal njenih računov; ni imela niti pare denarja več; toda on se mora odločiti in sledeče ure naj prinese odločitev, če bo šel z njo in če bo šla ona iz tega neznoznega životarjenja z njim v novo življenje.

Žaba je kvakala v umetnem ribniku, ki je bil obrastel s trstjem, skrčat je curkotal kakor ptiček, sonce je sijalo na zapadu, kmalu bo zašlo za vrtom hotela.

In še vedno je čakala! Kaj se je godilo tam? Kako je dopovedal svoji ženi? Ali ji je sploh povedal, ali mu je ušla hrabrost za to? Moški so vendar tako strašno šibki! Predvsem dostojni moški... Ta ženska — imela je denar, družino. In če se je obotavljal, da bi jo vzel namesto svoje žene na ladjo — moški so dvomljivi posebne vrste: spodobnost in mnogo drugega —, nu, pripravljena bi bila, da se vozi v drugem razredu, celo v medkrovju, samo da bi že bila proč odtod, v novem svetu, v novem življenju, z njim! Segla si je z roko na glavo; tilnik je bil strašno vroč, roke so bile vroče — vse je gorelo v nji. Tisti hip se je spomnila svoje mrežaste svetle kapice (ki je v njej bila tako »očarjujoča«, kakor ji je to on rekel) in brž je skočila v svojo sobico v pritličju. Star Američan s cigaro v ustih jo je pogledal iz svojega stola, ko je hitela mimo: »Kdaj bova šla v goré, mrs. Morrisey? Ali morete določiti dan? Strašno koprnim po takem izletu.«

»Počakajte malo, mr. Porcher,« mu je odgovorila in zaprla vrata za seboj. Ta stara zoprnost! Poznala je te vrste moške, smrdeli so kot vinski mehi. Vzela je iz predala kapico, svetlo kakor predivo, mrežasto — da, prijetno ji je pristojala, nekam nežnejša, hladnejša je bila v njej. Pričrdila jo je z zaponko, ki ji jo je bil podaril Ted, in stopila na balkon. Sence so padale na vrt; lahek večerni veter je šumel v suhih palmih listih, vonj limon je prinašal seboj — vse je bilo v cvetju. Ali naj počaka, da se stemni? To je vedela, da se bo skrbno skušal izogniti tudi najmanjšemu škandalu. Dogovorila sta se, da bo rekla, da se hoče vrniti v Evropo s parnikom Union Castle Line, ki bo prišel jutri zjutraj, on pa da bo rekel, da hoče napraviti kratek izlet na Azore na parniku Royal Mail. Kako ga je prosila, naj svoji ženi ne pove prav nič, temveč ji naj šele

z Azorov piše! Zaman! To je bilo najnerodnejše pri takih dostojnih moških — vedno so hoteli »ravnati korektno«, kakor so rekli. Kakšna vražja ironija, da so mogle biti prav te njegove lastnosti, ki so jo tako privlačevale k njemu, kvarne njeni rešitvi! Prsti so ji nervozno bobnali po balkonski ograji. Rešitev! Zdaj je bilo vse na kocki! Saj gre do neke meje starosti, toda potem, če bi je ne rešilo tako srečno naključje, kakor prav to, bi šla pot navzdol, prav dol do takih razuzdancev, kakor je stari Porcher. In za konec niti tega ne več, ali olepšana starost in strašna revščina, ali mamila do konca! Naštela si je na prste svoje ljubimce z obema možema vred — natančno petnajst in z izjemo prvega moža ni bilo med njimi niti enega, za katerega bi bila občutila pravo strast. Z juga je naenkrat začela udirati tema, zdaj je bila vsa zamišljena in vprašala se je, kako je bilo vendar pri vseh bogovih mogoče, da jo je imel Ted Cordew za dostojno ženo. Kako je to bilo mogoče, da ni uganil njenega življenja, vseh kovarstev in zvijač, izzivajočega kljubovanja, to trdo, golo resničnost? Lahno se je zasmejala. Zopet ta ironija! Njegova dostojnost mu je zakrila njeno pravo podobo — je sprožila v njej to milobo, ki so je zmožne le »ljubeče žene«, je poteptala v njej »pustolovko«. Pustolovka! Tako bi ji rekel vsakdo, ki jo je poznal — in vendar ne poznal. »Pustolovka« — pocieni beseda. Krčevito je prišla z rokami železno ograjo, da so jo zbolele. Ne — ne gledati nazaj v preteklost, nobenih tožb! Potreben ji je razum, hladen razum. Kaj naj začne, če ga ne bo? Parnik Royal Mail odhaja opoldne. Vedela je (kakor pesnik, ko je v svoji povesti došel do viška), da se ji ne bo nikoli več posrečilo pridobiti Teda Cordewa za tako važno odločitev, ki bi bila tuja njegovi vzgoji in mišljenju. Zdaj ga je bila ogrela in zdaj ali nikoli več ga ne bo mogla pripraviti do takega odločilnega sklepa.

»Pred popoldanskim čajem,« ji je bil rekel; zdaj pa je že bila noč — na desni so se bleščale luči njegovega hotela, na levi luči parnika — luč in senca sta se spojili v barvo temnih grozdov; na belih akacijinih cvetih pred njenim oknom je počivala žareča luč iz oken nad njo. Kakor da bi jo nekdo sunil s pestjo, se je tisti hip zavedla, kako more življenje človeka prevarati. Da, da, prevarati! Toliko lepote in takšna brezdna groze, toliko upov in nad in takšen obup, ki zgrabi človeka kakor s kremplji!

Zdaj ni več mogel priti pred večerjo, če sploh bo še prišel. Strah je vzplapolal v nji. Ali so ga zvilji? Ali se je premislil? Ali je ta »revna stvarca«, njegova žena, potrkala na vrata njegovega »boljšega jaza«? Neumnost! Kakor da bi vse življenje ne bila borba za obstoj — enega proti drugemu — eno življenje je toliko vredno, kakor ono drugo!

Kaj jo čaka, če je zdaj poražena? Kaj? Obrnila se je v sobo in mislila: »Črna svilen obleka ima globokejši izrez. Ne bom ognjenordeče!« Oblekla bo črno svileno obleko in bo sedela sama in čakala!

Prižgala je luč in se začela preoblačiti. Znova si je počesala črne, dolge lase in jih zvila na tilniku v vozec na nov način, kakor ga še ni poznal. Polila si je ramena s parfumom, vzela obleko iz črne svile iz kovčega in jo razprostrla na postelji. Njen obraz? Da bi bilo mogoče zamenjati ta oveneli, trudni obraz! Sedela je z zaprtimi očmi, toda ustnice so ji trepetale. Ne, ni čudežev, ni mogoče zbrisati gub in grobih potez samo s tem, da jih noče videti; in tisti hip je zastrmela neusmiljeno v zrcalo. Takšna je! Takšna! »Vrat je še lep!« je mislila. »In oči!« Pripravila se je k poslu, počasi, počasi si je nadela tenko plast in jo trla; mora se ji posrečiti nekaj, kar se bo prijetno razlikovalo od preveč pretiranih mask, ki so jih nosile žene. Delala je napeto, s tako nepopustljivo vnemo, kakor če slikate sliko. Končno je končala, nasmehnila si je in takoj zopet zravnala ustnice. Boljše bo, če se ne smeje, da ima ustnice samo malo odprte in podaljšane obrvi potegnjene malo na višje.

»Ne bom šla večerjat,« je mislila. »Niti koščka ne bi mogla pojediti!«

Da bi samotna sedela pri njeni mizici, desno od nje stari duhovnik z rdečim obrazom! In nasproti dve suhi stari devici s Škotskega, in stari angleški major, ki je vedno tako zijal vanjo, in jecljajoči mladi mož s svojo svetohlinsko materjo! In na drugi strani stari Porcher — ah, ta stari lump jo je spoznal! Toda — ali jo je tudi prav spoznal? Pravišeje kakor Ted Cordew?

Vstala je od ogledala in oblekla izrezano obleko. Kaj naj bi si dala v lase? Ali naj, ali naj — majhno rožo? Zopet je široko odprla okno. Tam na desni so rasle, v temi jih je mogla najti. Šla je iz sobe in po stopnicah. Vse je bilo tako čudno, nekam neresnično. Vrt, mesečina na

Zagreb

Trg. kući Kastner i Öhler

Prosim, pošljite tudi meni Vaš novi katalog za jesen in zimo 1930 z nakazilom za brezplačne manufakturne vzorce
tako in brezplačno!

S spoštovanjem

Samo do 12. septembra 1930!

Ime:

Kraj:

Ulica in hišna številka:

Zadnja pošta:

(Izreži naokoli, izpolni in pošlji po pošti!)

vodi, luči, tišina in ona sama, ki se je premikala v temi. Kaj je bila majhna roža, kakor jih nosijo deklince? Odtrgala jo je, še v tej poltemi se je svetila rdeče. Trava, cvetice, listi, vonj, mesečina in ta kraj — zdelo se je, da vse diha v temi. Čuden občutek! Prokleta čutna omama in še to kljuvanje in ta bol v njenem srcu! Zaropotala so vesla in njih držaji, zavneli zvonci zapoznelega voza; dolgi in trdi udarci — osem! Oni so sedeli zdaj pri večerji! Tiho se je splazila v svojo sobo in vtaknila rožo v lase. Nedvomno — oživela jo je, kakor protitežje je k medlo beli maski s črnimi očmi; rdeče v laseh, rdeče ustnice — zdaj ni bilo nič preveč rdeče. Zadovoljna je zrla nekaj časa v ogledalo, zadovoljna s tem, kakor se je videla. Če bi zdaj prišel, zdaj to minuto! Napravila je bila umetnino!

Prižgala si je cigareto, sedla je pred zrcalo in ugasnila luč, da bi ji ne ušla komaj priborjena samozavest.

Če bi še dolgo odlašal, se bodo zopet zarisale črte, brazde in se je bo zopet polastila nervoznost — maska ne bo vzdržala, zapeljivoča zunanost bo izginila. Kakšen dan — ah, kakšen dan! Ta muka in to pričakovanje! Njena zadnja karta! Zakaj bi je ne mogla enkrat vreči? Zaslišala je ropotanje krožnikov in orodja nad seboj in glasove večerjajočih, kadar so se vrata odpirala in zapirala. Devet — zdaj bo prišel, še par trenutkov! Kadila je eno cigareto za drugo, njeno napeto pričakovanje je kopnelo v neke vrste omami, da ji je že bilo vseeno, ali pride, ali ne. Zdaj ji je dovolj — več kot dovolj! Zrak v sobi je bil slab, kadila je slabe cigarete; zdelo se ji je, kakor da se je njena podoba v zrcalu, ki jo je komaj še videla, zmaličila pred njenimi očmi. Mar ji je bilo! Pol desetih! Deset! Ni ga bilo! Končano je vse, izgubila je igro! Tisti hip ji je divje zadržetalo srce, koraki zunaj, trkanje na vrata, glas vratarja.

»Mrs. Cordew bi rada govorila z Vami, velečenjena.«

Karkoli si je bila mislila, upala, pričakovala, česarkoli se je bila bala, na to ni mislila nikoli! Prav v žilah ji je zledenela kri, trdo in brez sape se je dvignila in rekla:

»Prižgite luč!«

Postava ob vratih je imela na glavi klobuk, ni bila v večerni obleki. Medtem ko je pozdravila, so negotovo tipajoče poizvedovale njene misli, kaj naj pomeni ta obisk. Vrata so se zaprla. Obraz žene je bil okrog oči nabrekli

Prilepi
znamko
za
50 par

Izreži naokoli, izpolni in pošlji po pošti!

Trg. kući

Kasiner i Öbler

Zagreb
Ilica 4

ILLUSTRACIJA

To nakazilo za brezplačni katalog
pelja samo do 12. septembra 1950.

in rdeč; seveda je rjovela in se branila, da bi pogoltnila grenko zdravilo!

»Prišla sem samo, da se poslovim. Ted je želel tako.«

Kaj naj to pomeni — zmago?

Ted je želel tako!

»Da se poslovite?« je rekla.

Žena je vila konce rokavic na prstih, na lica so ji planile rdeče lise, ko je govorila.

»Da, na poti do ladje sva se ustavila pri vas. Peljeva se v Brazilijo.«

Zadeta, natanko med očmi! Čudež, da se ji ni zvrtilo in da ni padla na tla!

»Nenadoma ste se odločili.«

»Želela sem, da bi potovala v Brazilijo.«

Želela sem! O, kako prijetno! Ni se hotela smejati, toda glas besedi je raztrgal zastor; zdaj sta nenadoma stali ena proti drugi, dve zasopljene bitji, goli v njuni revščini, sovraštvu in obupu. En sam trenutek in že sta se zopet skrili za svoja zagrinjala.

Moj Bog, kako lesono je stala ta ženska tam! Odprla je okno!

»Bojim se, da je zrak v sobi preveč težak, kadila sem. Ali vam bo neprijetno, če prileti v sobo mosquito? Bržkone bo zelo prijetno v Braziliji.«

Bojazljivci — ti moški! Strahopetci! Od okna se je ozrla na ženo, ki je zmagala in stala nepremično. Porogljivo je rekla:

»Žal mi je, da se ne morem posloviti od njega.«

Ah, to jo je oživilo!

»Da, to naj bi storila jaz namesto njega. Precej časa sva preživela skupaj, to morate vedeti. Mislim, da bi ga v tej starosti, kakor smo jo dosegli, ne bili smeli vznemirjati — te objokane oči, ki so vedno bile kakor košček rjavomodrega stekla, so zrlle zdaj neusmiljeno strogo — to ni bilo dostojno.«

Ni bilo dostojno! Sočutje s samo seboj jo je davilo, ni mogla jasno gledati.

Moskito je pribrenčal mimo nje v sobo — noč brez spanca! Nu, tudi za ona dva bo brez spanca. Majhno zadoščenje. Želela jima je srečno pot — stlačenima v ozki kajuti! Vrt je plaval v temi. Zdaj se ji je prikazal mož, ki ni hotel priti k njej in je sedel zunaj v vozu, prikazal

se ji je, kakor da je stopil v sobo in tu stal pred njo. Videla je njegov rjavi obraz, zelo rjav, večji kakor je v resnici, kakor da je ostalo telo izginilo! Videla je, kako se ta revna prikazen vije in zvija pred njenim pogledom. Globoko je vzdihnila, čelo se ji je zjasnilo, oči so se zabliščale; spomin nanjo bo visel v njegovih čutih in jih bo dražil! Pogledal jo je z uprtimi očmi in dvignil svojo roko, kakor da se hoče braniti, zdelo se je, da je celo njegov rjavi obraz pobledele. Vrata! Prestrašila se je in se obrnila. Ni je bilo! Odšla je ženska! Dolgo minuto je prisluškovala, da je zamrlo zvončkljanje njihovega voza. Noire gagne, pair et passe! Treba je spustiti zastor in ujeti moskita! Rdečo rožo v lase! Komično! Kako komično! List za listom je drsel k tlam! Stopila je nanje in zaprla oči. Jutri in zopet jutri, in zopet jutri! Zdaj se je naenkrat začel risati pred njo v temi v jasnih, ostrih oblikah stari Porcher z njegovim neznosnim, suhim nasmeškom.

John Galsworthy

znani angleški romanopisec, avtor novele »Zadnja kartica«, ki jo prinašamo. Od istega pisatelja je pravkar izšel roman »Temni cvet« v prevodu Otona Župančiča v založbi »Modre ptice« v Ljubljani. Ta roman priporočamo vsem, ki se hočejo seznaniti z moderno angleško prozo. (Slika je posneta po fotografiji, ki jo je Galsworthy poklonil na Dunaju l. 1926. gospodoma R. Ložarju in J. Travnu.)

Odkritje spomenika I. Cankarju

Na Vrhniki, v Cankarjevem rojstnem kraju, so odkrili z velikimi svečanostmi spomenik velikemu slovenskemu pisatelju, delo kiparja Ivana Jurkoviča

Zgornja slika nam kaže spomenik po odkritju

Spodnja slika: poklonitev ljudstva Cankarjevi rojstni hiši. (Na desni strani v ospredju slavnostni govornik F. S. Finžgar in zastopnik Slov. Matice Josip Vidmar)

Foto C. Boem in -ilustracijas

Brezplačen popis Vašega življenja.

»Vseh skrbi se morete oprostiti«,
pravi sloveči astrolog.

Oris ali popis življenja je za trezno mislečega človeka tako važen, kakor zemljevid za pomorščaka. Zakaj bi hodili slepo naokoli, če dobite lahko potem običajnega pisma točne informacije, ki naj Vam pomorejo do sreče in uspeha?

Prej posvarjen, prej obvarjen.

Profesor Roxroy Vam bo razložil, na kakšen način morete doseči uspeh, v katerih dneh Vam bo sreča naklonjena in kdaj ne, priporočil Vam bo, kdaj se lotite tega ali onega, ali nastopite potovanje, kdaj in koga poročite, kdaj si poizkusite izboljšati svoj položaj, kdaj smete investirati in ali so umestne spekulacije. To vse in mnogo drugega je mogoče doznati iz Vašega življenjskega popisa.

Mme. E. Servagnet, Villa Petit Paradis, Alger, piše:

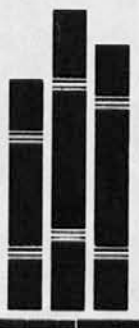
»Horoskop, ki sem ga prejela, me popolnoma zadovoljuje, kajti moja preteklost in sedanost prikazuje nadvse točno, nadalje podaja verno sliko mojega značaja in moje zdravstveno stanje, razkriva pa diskretno tudi mojo prihodnost ter mi daje tozadevno dragocen nasvet. Delo profesorja Roxroy-a je res nekaj izrednega.«

Če želite dobiti brezplačno popis Vašega življenja, označite samo dan, mesec, leto in kraj Vašega rojstva, napišite razločno in brezpogojno svojeročno Vaše ime in uaslov in pošljite te podatke takoj profesorju Roxroy-u. Če hočete, priložite lahko 10 Din v bankovcih (kovanega denarja ne prilagati) za poštino, pisnino itd. — Naslov: ROXROY. Dept. 8395 Č, Emmastraat 42, Haag (Holland). Pisemska pristojbina za Holandsko: 3 Din.

N. B. Profesor Roxroy ne zna slovensko, ter mu je zelo žal, da more spričo tega odgovoriti le v nemščini (na željo tudi v francoščini ali angleščini).

Salda-konte,
štrace, journale,
šolske zvezke,
mape, knjižice
za odjemalce,
risalne bloke itd.

nudi po izredno
ugodnih cenah

KNJIGOVEZNICA JUGO-SLOVANSKE TISKARNE

v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6, II. nadstr.

Oktavo višje...!

(Dalje.)

Ilustriral Miha Males

XVII.

Z gor je vabil sveži zrak, cesta je drčala pod kolesi, drevesa so se lovila ob strani. Ko so prevozili par kilometrskih kamnov, je zamahnil mračni z roko in se nagnil k policijskemu uradniku:

»Ustavi! Izstopimo mi, kar nas je prizadetih. Tu — moja beseda, da ne bom mignil, da bom miren brez vsakih zahrbtnih misli. Rad bi govoril!«

Šofer je ustavil, da so se kolesa skoraj zarila v belo blato ceste. Drugi avto je pridrčal za njimi in obstal.

Nyna se je dvignila v vozu in vprašujoče gledala v prvi avto. Vladimir je zrl nekam v daljavo, kakor da ga ne zanima nobena stvar več na svetu. Gospodu, ki ga je privedel Franc seboj, so se krivile ustnice.

Franc je izstopil iz avtomobila, za njim Adolf Jereb. Kdor bi ga gledal malo bolj natančno, bi opazil, da se mu trese desna roka, s katero se je oprl na vratca voza, in da mu je drhtelo koleno, ko se je z nogo dotaknil ceste. Toda to ga očitvidno niti malo ni vznemirjalo. Oči so razodevale nemir, vendar pa je tičalo v njih nekaj ledenega, nekaj čudne groze, ki je čakala na čudna razkritja. Zdaj se mu je v očeh zlobno zableščalo.

Nyna je stopila iz voza, se oprla z desno roko na vratca in tedaj se je zableščal na prstu diamant njenega prstana. Solnce je preneslo blesk na oči vseh.

Gospod Franc ga je ujel v očeh in se zdrznil. Kakšne so poti tega prstana, ki ga je že parkrat videl in zadnjikrat v oni mrzli noči na roki neznanca, ki je zdaj sedel v istem avtu z Nyno?

Zdaj pa ni bilo več časa za premišljevanje. Zgodba se je razvijala pred njegovimi očmi, tema se je redčila kakor megla v jutru. Dognano mora biti, kar je še skrito in po okoliščinah skrivnostno na svoj način. Vezi, ki so ga vezale na to družbo, so bile dolgo vrsto let tajne. Za nič na svetu bi jih ne mogel izdreti iz sebe. Vezala so ga najlepša leta, najprijetnejše življenje in najudanejše prijateljstvo. Toda odkritje, ki je zdaj grozilo, da ga podsuje z vsemi lepimi spomini, ga je priganjalo k zadnjim odločitvam, ko bo sklenjena veriga njegovih domnev in potrjena z izpovedjo vseh navzočih. Kalen je bil njegov pogled, toda čutil je toliko odporne sile in živčne energije, da ni pomišljal niti za hip, da bi ugodil želji Adolfa Jereba, vodje in gospodarja stritih teles in duš vse družbe.

Vladimir se je dvignil za Nyno in ko je švignil nanj blesk diamanta, si je zastrl z roko oči. Ni ujel vratc in je skočil iz voza. Tu je stopil na stran Franca in gledal v moža, ki je stopil zadnji iz voza in pomenljivo gledal vse. Na roki se mu je bleščal prstan iste oblike in iste velikosti kakor na Nynini.

Zavili so s ceste, krenili na desno in se ustavili pod drevesom, ki je samotno raslo sredi polj. V bližini se je bohotal gozd z mračno tihoto, ki je ni vznemirjal veter. Gospodje od policije so šli za njimi in obstopili prostor v širokem kolobarju. Ko jih je videl Adolf Jereb je zamahnil z roko, češ, saj ni potrebno.

XVIII.

Nyna je bila ves čas od borbe dveh mož v mrzličnem trepetanju. Kar se je godilo v njej, to še ni moglo na dan. Zdaj, ko je izstopila iz avtomobila, je začutila, kakšno iznenadenje je bilo za dva moža to, da je nataknila prstan. To je storila namenoma, ker se je tako odločila in ker je vedela, da ne more tajiti onega, kar je nekaj bilo. Toda pogledom Jerebovim, ki so kljuvali v njeno notranjost, se je izogibala. Lahno rdečico je dahnila na njen obraz jutranja svežina zraka. Tresla se je. To si je tolmačila na

drug način. Zazdelo se ji je, da prav kmalu ne bo več mogla krotiti svojega razburjenja in da ji bodo zdaj in zdaj začele drgetati ustnice. Zato jih je stisnila in gledala na pot, ki so jo prehodili, na čevlje, ki so bili mokri, in na travo, ki se je lesketala kakor v rosi.

Adolf Jereb se je naslonil s hrbtom proti drevesu in neprestano pogledoval Nyno. Niti ena njenih kretenj mu ni ušla.

Gospod Franc je šel za Vladimirjem, tik ob njem mož, ki ga je privedel seboj. Videl je, kaj trpi Vladimir in za hip se mu je zazdelo vse to kakor klavrna pogrebščina. Toda niti malo se ni razburjal. Ustavil se je prav nasproti Jerebu in rekel:

»Moža poznaš. Veš, da ve mnogo in bo tudi govoril. Toda prosim vaju, da sta vsaj toliko mirna, kolikor je vreden moj pristanek, da se pogovorimo tukaj sami med seboj. Nikdo nas ne bo motil. Sicer so itak vsa naša življenja zapisana neizprosno Sodniku. Če hočeš govoriti, Jereb, začni!«

»Pepe Grdina«, je spregovoril Adolf Jereb. (Mrko sta se motrila oba moža.) »Revček — kaj misliš, da bo zaleglo sto tvojih besed več, kakor ena sama moja? Ne razburjaj se in tiho pogoltni norčevanje — ali si kdaj zaslužil kaj boljšega — tepec!«

Grdina se je krivil kakor pod palico. Pri zadnji besedi se je zagnal na Jereba. Objele so ga klešče Jerebovih rok, da je padel kakor kamen na mokro travo.

Gospod Franc se ni zganil.

Jereb je povzel:

»Urediti imamo še mnogo stvari in prav rad bi, da jih uredimo dobro in v popolnem soglasju. Obljubljam, da se ne kanim niti malo umešavati v stvari, kakršne so zdaj. Vem, da te zanimajo stare stvari in te bom izpovedal lepo po resnici s svojo prosto voljo. Ko si bil prišel ti Franc, si nas našel zadovoljne v prijetni družbi. Bili smo ena celota. Zdaj manjka tu samo še treh. Eden med njimi bi lahko še bil tu, pa bomo ga že našli. Videl si bil, da sva prijatelja z Nyno — — —«

Ko se je ozrl na Nyno, se je ona naslonila na Vladimirja. Njegov pogled je bil prodiren.

(Dalje prihodnjič.)

Dva prijatelja, jazbečarja — braka za sredogorski teren, idealni psi za naše hribe Foto Herfort

»Ptičarji«

V založbi »Društva ljubiteljev ptičarjev« v Ljubljani je pravkar izšla knjiga z naslovom »Ptičarji, njihova odreja in vzgoja«, ki jo je napisal dr. Janko Lokar. Knjigo je avtor napisal na pobudo »Društva ljubiteljev ptičarjev« v Ljubljani za njegovo desetletnico in je glede vsebine prva knjiga te vrste pri nas. Skuša zamašiti občutno vrzel našega psoslovja, ker nismo imeli doslej še svojega izrazoslovja niti glede pasjega telesa niti glede pasje dresure. Knjiga je razdeljena na tri dele: Ptičarji in njihova odreja; vzgoja ptičarjev; poglavitne pasje bolezni. Obsega 280 strani z imenskimi in stvarnimi kazalom, mnogimi slikami in priča o resnem prizadevanju avtorja podati kolikor mogoče temeljit in pregleden spis. Knjiga stane broš. 40 Din in vezana 50 Din v vseh knjigarnah. Kakor hitro nam bo dovoljeval prostor, bomo o lovskih psih in posebno o tej knjigi prinesli obširnejši članek, za zdaj pa vsakemu lovcu knjigo najtopleje priporočamo.

--tako jüma je prisluškoval

in pri tem je s pritajeno radostjo opazil, kako zelo je njegov ljubljenec po laseh podoben mamici: pri obeh so oni svileni mehki, prijetno dehteči in globoko svetlega sijaja.

To veselje si lahko pripravite: umivajte lase sebi in svojemu detetu tedensko z

„Extra šamponom s črno glavo“,

ki stane na drobno Din 5.— in se dobiva v vseh boljših trgovinah. Vsaki vrečici je priložen gratis prašek za pridobivanje sijaja las (Haarglanzpulver). Ako si umivate lase pri brivcu, zahtevajte, da Vam jih naknadno izpere tudi s Schwarzkopf Haarglanzpulver.

Ako se Vam mudi, ako nimate mnogo časa za umivanje svojih las, rabite

Suhi šampon s črno glavo,

ki v treh minutah polepša lase.

Schwarzkopf-Schaumpon = Extra = s praškom za sijaj las

Glavno skladišče za Jugoslavijo: Rave d. d., Zagreb.

Iz toplih dni . . .

Levo: Operna pevka ga. Vilfan-Kunčeva, priljubljeni gost ljubljanske opere, na odmoru v Crikvenici

Desno: Filmska igralka, Ljubljančanka gdč. Ellen Hille, pošilja pozdrave »Ilustraciji« iz Crikvenice

Miss Crikvenica se solnči . . .

Takoso se zabavali poleti v Crikvenici

Zakratek čas je poskrbelo posebno društvo »Kujuc«

Ob morju . . .

Veslaške in plavalne tekme na Bledu

so se vršile 20. julija 1930. — Zgornja slika: Zastopnik Nj. Vel. kraljice Marije dio. general Tripkovič, ban ing. Sernec, dr. Stare, Mayer, dr. Ribnikar, podžupan Jarc gledajo s častne tribune tekme. — Spodnja slika: Poslednja točka prvega dneva veslaške tekme, tekma osmercev. Veter je razburil valove, ki so prebrnili čoln, da so se gledalcem ježili lasje. — Mokrim veslačem pa je bil »brodolom« le komičen prizor

Desno: Vrzal med veslaškimi tekmami so izpopolnjevale plavalne tekme S. K. Ilirije. Skok naprej na glavo (lastavica) v paru Foto Angelca Černe

Plavalne in skakalne tekme v Ljubljani

Levo: Naš »Draško« — Vilfan (Primorje), državni juniorski rekorder, s trenerjem ing. Medvedom

Foto Srebrnič

Desno: Lep skok Ziherla (Ilirija), ki si je priboril kot prvak v juniorskem skakanju pokal zagrebških »Novosti«

Foto Srebrnič

Spodaj desno: Ilirijanke: Wolfartova, Jenkova, Brađačeva, Lampretova, odlične plavalke Foto I. Kosec

Na prva mesta plasirana skakača Ilirije: Branko Ziherl, (trener Deutz), Jean Pollak Foto Cveto Švigelj

Modeliral medaljer prof. Anton Sever, ob 80 letnici knezoškofova dr. Antona Bonavent. Jegliča. Originalna velikost 50 cm v premeru, plito v bron

Gledališka uniforma

Fr. L.

Sezona je minila: na počitnice je šla publika, kritiki in deloma tudi tisti srečni igralci, ki imajo kaj denarja; zakaj časa imajo sedaj vsekakor dovolj.

Oddahnili si bodo lože, parter in galerija; oddahnili si bodo zastori in šepetalska školjka; oddahnili si bodo majave gore, morja in gradovi. Vse bo za kratko dobo počitnic zaspalo vsaj navidez; do tedaj, ko se vrnejo letoviščarji, študentje in kostanjarji...

Tedaj pride nova sezona z novimi nadami in starimi prevarami in neuspehi...

* * *

Julijska noč. V gledališki garderobi je oživilo. Gledališče je mrtvo in tiho.

Le v garderobo pada pramen zelenkastih luninih žarkov.

Tam vise po kljukah španski in francoski vitezi, renesančni copolopi in Shakespearjevi pretepači. Na drugi strani so razobešene junaške postave naših bratov preko Kolpe, junaki »Majke Jugovičev«, »Kneza Semberijskega«, vsi v bratski slogi z našim Krjavljem, primojdušovskim Blažem Mozolom in z ródinskim »Divjim lovцем«.

Čuden in tajnosten je pogled na to mrtvo garderobsko bratstvo: kakor na pokopališču, kjer sta si pokojna druga razbojnik in državni pravnik.

Na damskem oddelku se je nekaj zganilo.

Marija Stuart je vzdihnila: »Sestra, stisnite se k meni! Poglejte, mol na moj oprsni silnik!«

Kraljica Elizabeta odgovarja sikajoče: »Mrčes najbrž prav dobro sluti, kje pristno mrhovino je dobiti.«

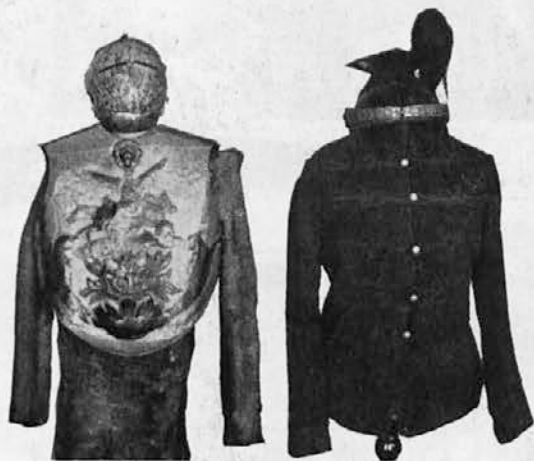
Falstaff se zakrohoče: »Mir, čarovnice! Takih verzov ni v Schillerju! O celokupni gledališki narod! Kje je do brotnik, da mi z blago roko ponudi vedro vina? To bi bilo vsaj malo spomina na prejšnje lepe čase mojega življenja!« Takrat zatuli Macbeth: »Kaj pravite, moj dobri Banco, to da je vojaška oprema! Iz katere dobe?«

Banco odgovarja: »Iz sedanje dobe, moj slavni drug! Gospod častnik, poročajte, kako ste prišli v našo staroslavno družbo! Vaša svežost mi govori, da še niste nastopili. Govorite in se predstavitel«

»Tam je visela oficirska uniforma iz komaj pretekle dobe, iz svetovne vojne...«

Začela je pripovedovati s tihim, a odločnim glasom:

»Jaz sem častnik, najmlajši po činu, toda večkrat odlikovan. Naredili so me v veliki, lepi krojačnici. Ko me je moj gospod oblekel, sem bila vesela in srečna, zakaj vse mesto je gledalo za nama. Sto gorečih črnih oči se je na promenadi oziralo za menoj. A moj gospod je iskal samo dvoje sinjih oči, ki so sanjale kot dve zvezdi pod šopom plavih las. Našla sva jo. Odšli smo v park. Bila je topla

Iz garderobe kr. Narodnega gledališča v Ljubljani. Dve zgodovinski uniformi

Zopet so me položili v predal. Ko sem končno prišla po letih iz njega, sem videla, da ni več vojne. V sobi ni bilo ne matere mojega gospoda, ne plavolase gospodične.

Neki neznan možak me je surovo s prsti mencial in me mikastil ter končno rekel:

»V gledališko garderobo jo bomo prodali, drugega pomena nima več!«

Tako sem prišla med vas, bratje in sestre. Prosim vas, sprejmite me v svojo družbo!«

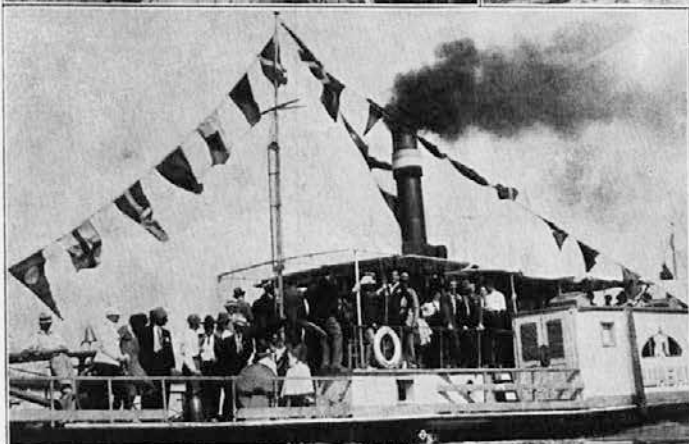

Iz garderobe kr. Narodnega gledališča v Ljubljani

Ko je končala, se je vsulo nanjo polno luninih žarkov, kot da ji prinašajo pozdravov od daleč nekje...

Za hip je bilo tiho, nato pa so zaozabili kakor v močnem koralu vsi različni Shakespearjevi kralji in junaki, renesančni vitezi in klateži, knez Semberijski in Divji lovec:

»Pozdravljena, sestra med nami! Ti si več, kot smo mi, gledališki kostumi. Ti si več: Tebe so rosile vroče solze dveh ljubečih žensk! Pozdravljena!«

Drama ljubljanskega Narodnega gledališča na turneji v Srbiji (glej 8. štev., str. 262)

Zgoraj levo:

Na Ceru pred spomenikom zmage

Desno: *Na Mišaru*

Spodaj:

Ladja, ki je sprejela slov. igralce v Šabcu

Fotoatelj J. Erič, Šabac

*Zgoraj: Srbske devojke na Mišaru
Spodaj: Polkovnik Viletič, ki je našim igralcem pojasnil potek bitke na Ceru*

Foto C. Medvedova

KAMERE IN VSE KAR K NJIM SPADA DOBITE NAJKENEJE V DROGERIJI »SANITAS« (ELJE LJUBLJANA) • ZAHTEVAJTE NAJNOVEJŠI ČENIK

KOLINSKA TVORNICA ČIKORIJE LJUBLJANA.

PRAVA KOLINSKA ČIKORIJA

Ksenija Kukčeva, volonterka ljubljanske drame, učenka g. Skrbinška Foto Pogačnik ml.

Spodaj: Gdč. Wally Smerkolova, plesalka naše opere, je bila za čas počitnic angažirana v bavarskem kopališču Garmischu. Plesala je slovanske in jugoslovanske plesse, ki so ugajali občinstvu, posebno Američanom. Slika kaže slovaški ples

Pozdrave iz Beograda Foto M. M.

POZDRAV »ILU- STRA- CIJI«!

Desno: Lepa Kamničanka o narodni noši Foto Rado Starč

Pošljite še take slike!

Desno oval: Barborič, Grilc in Betetto v Beričevem

Počitek v bosanski šumi (weekend) Foto Zoran

Trije ljubljanski dobrovoljčki pošiljajo »ilustracijo« iz Beričevega pozdrave! Kdo jih pozna?

Ljubljanski otroci na počitnicah v Kraljevici v domu ge. Franje Tavčarjeve pozdravljajo »ilustracijo«, ki jo radi čitajo Foto Oskar Kocjančič

Pozdrave iz Beograda

*Matko, sinček kapetana
Hvale iz Kumanova*

Foto Trajković, Kumanovo

Desno: Praded s pravnukinjo

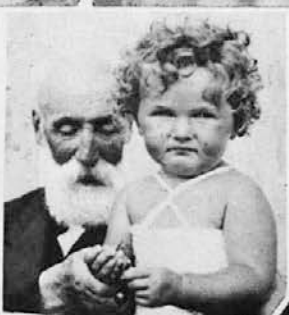
Foto S. B.

Za procesijo pripravljena

Coetka papa jagode

Levo: Že bere knjige . . .

Spodaj: Mihec se čudi solncu

Foto Maleš

*Na vrtu
v vročini*

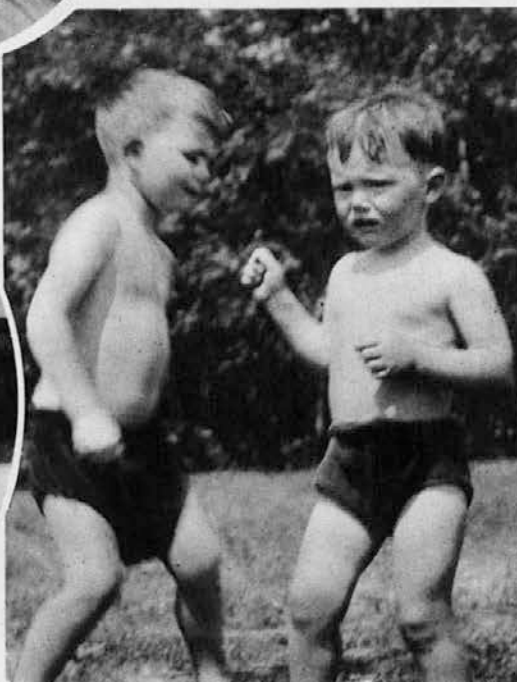
Naši otroci

*Ko je fantek še dolge laske
nosil . . .*

Kam smo se zagledali?

*Jabolko ne pade daleč od drevesa. Dva boksa-
ča, sinova našega športnega referenta g. Kosca*

Jopčasta obleka iz višnjevomodne svile, rogljičasto izdelana, z ovrtnikom iz krzna, primeren klobuk

Črno krilo z naramnicama, po škotsko čačkasta bluza, jopica prav tako črna

Ansambl iz treh delov: krilo, bluza (z belim oložkom), dolga jopica. Modra svila. Modra čepica iz istega blaga

Ročna torbica za dame

Levo: Prijeten kostim iz plaid-blaga, škotsko čačkastega, z velikimi belimi in črnimi kari

Jesenska moda

Pp.

Neznosni predmeti

Jean Fayard. Priredil Ivan Vouk

I. Ovratniški gumb.

Ovratniški gumb je videti dobričina, toda v resnici je neverjetno zloben. Že zjutraj, zgodaj, se ti skrrije, veseleč se, da boš zamudil zaradi njega urad. Kajpak da ga ne iščeš na običajnih mestih, ker imaš že stare izkušnje z njim. Brez obotavljanja se vržeš s trebuhom na tla in ga iščeš pod omaro, kjer si ga dobil predvčerajšnjim. Danes ga pa ni tam. Pač pa najdeš tam prahu na debelo. Danes si je ovratniški gumb izbral pohlevno mestece na nočni omariči pod knjigo. Končno si ga jezno natakneš.

II. Ovratnik.

Ovratnik je sovražnik ovratnice. Toda namesto, da bi te to nasprotstvo maščevalo za vse, kar moraš pretrpeti od ovratnice, te spravlja naravnost v obup. Pokončni ovratnik je dobrega značaja, prav tako tudi mehki ovratnik, ki sploh nima potrebne moči, da bi bil grdega značaja. Toda trdi, na dvoje zganjeni ovratnik, je sila neprijeten tovariš! Stiska ovratnico, davi jo, in se ti silovito upira, ko jo hočeš potegniti proti levi ali desni. V tem homeričnem boju se tako razvname, da te stisne okrog vratu, dokler ti sape ne zmanjka. Oj, ovratnica je podla, toda ovratnik je zloben, tako da sam ne vem, kdo je hujši.

III. Čevlji.

Ne more se reči, da bi bili čevlji bogve kako hudobni, to ne, toda glupi so, strašno glupi. Vse svoje življenje stočejo, da ne veš zakaj. Spočetka škripljejo, toda ti si seveda misliš: »Unesli se bodo.« Kaj še: škripljejo po cele mesece, brez vzroka, in tudi v sila važnih trenutkih: recimo, kadar se približaš po prstih ženski, ali kadar bi hotel neopazno priluškovati pri vratih kak pogovor. Vrag jih nesi! Glupi so in klepetavi in takšni ostanejo vse svoje življenje.

IV. Obutveni vezki.

Na največjo nesrečo rabiš pri čevljih vezke. Natakneš jih, toda ko jih hočeš stisniti in na trdo povleči, se vezek utrga in v rokah imaš dva klavrna konca. Kaj napraviti? Doma seveda nimaš drugih. Kadar jih je treba, jih nikoli ni. Ne preostane ti drugega, kakor da zvežeš z vozlom pretrgana konca. Vezek je sedaj prekratek, zato je treba preskočiti nekatere luknje. Neroden si in smešen s tako zavezanim čevljem. Že samo ta okolnost utegne zadostovati, da se ti izneveri nevesta ali ljubica. Čevlji so kajpak zadovoljni. Toda v kljub temu škripljejo kakor vedno.

V. Rokavice.

Rokavice bi morale biti par. Toda rokavice ne trpe za nič na svetu družbe. Stopiš, recimo, v taksi s parom rokavic... Ko izstopiš, imaš v žepu samo eno rokavico. Druga je srfotala, živeti hoče svoje življenje. In bila je desna rokavica, ki si jo izgubil. Pa to se ti zgodi vselej z desno. Ne preostane ti drugega, kakor da shraniš še to novo levo rokavico v škatlo, kjer leži že pet in dvajset levih rokavic, ki so prišle tja iz istega vzroka. S svojimi šest in dvajsetimi rokavicami nimaš niti enega para.

VI. Klobuk.

Trd klobuk je prav toliko vreden kakor lepa obleka. Ne spodobi se v gledališče z mehkim klobukom. Toda na nesrečo je trdi klobuk zelo občutljiv in v gledališču se slabo vede. Sila je nepreviden. Položiš ga na sedalo naslanjača, in ko vstaneš, se sedalo dvigne in pritiska klobuk ob naslanjalo. Da se mu v tistih kleščah ne godi posebno dobro, je umevno. Ko ga vzameš v roke, je iz trdega klobuka postal mehek. Tako imaš zdaj dva klobuka v enem: trdega (stlačenega) in mehkega in tvoje židane volje je konec.

Milostljiva

bodite previdni pri izberi Vašega pudra :

Z uporabo neprimerne pudra, ki ni za Vašo polt, kvarite Vašo polt vprav sistematično.

„Poudre Mon Parfum“

je mešanica najzlahtnejših sestavin in je primeren vsaki polti.

BOURJOIS

PARFUMEUR
P A R I S

Prekrasna lestvica v 11 modernih niansah se dobiva v vsaki boljši strokovni prodajalnici.

Brezplačno: Če želite dobiti od nas vzorec pudra »Mon Parfum«, izpolnite ta kupon in nam ga pošljite obenem z enoinpoldinarsko (1'50) znamko za poštnino.

Št. 2.

Mr. Ph. B. Vary
Zagreb, Smičiklasova 23.

Brezplačni kupon za

1 »Poudre Mon Parfum« v niansi.

Ime :

Naslov :

Samozastopstvo :

Mr. Ph. Bela Vary

Zagreb, Smičiklasova ulica 23.

Telefon 49-99.

Iz vsega sveta

Pp.

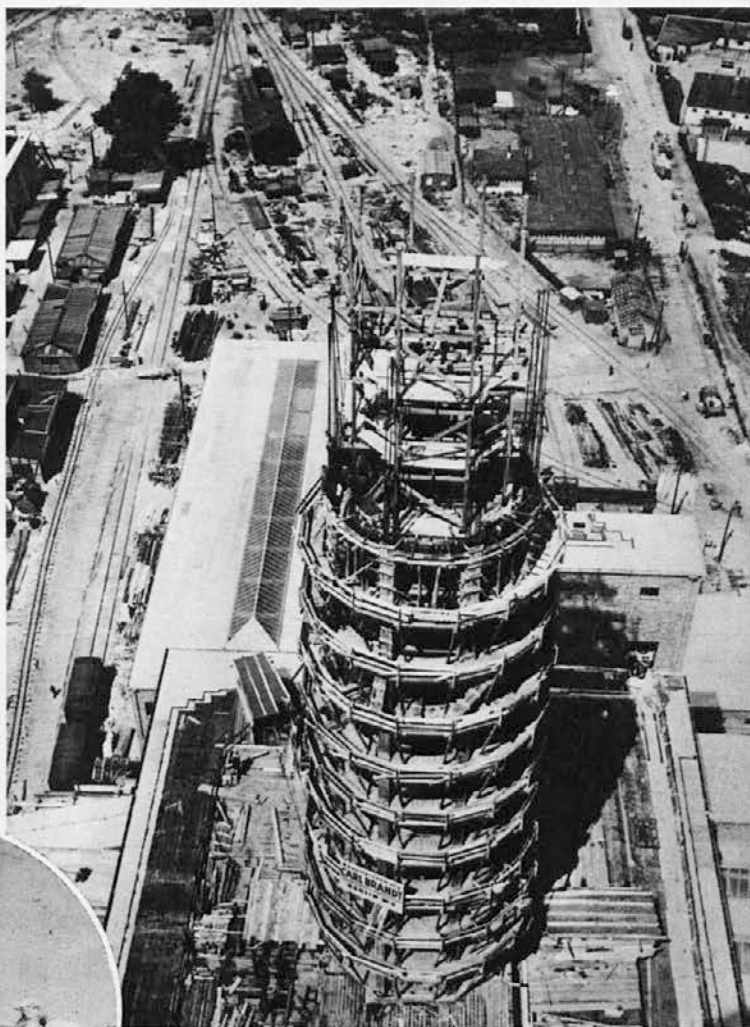
V mestu Münstru v Nemčiji so postavili v parkih take »zabarovane« klopi, da ne bo zglodovanja in ne prerivanja. Sedi med svojo železno ograjo in nihče te ne bo nadlegoval!

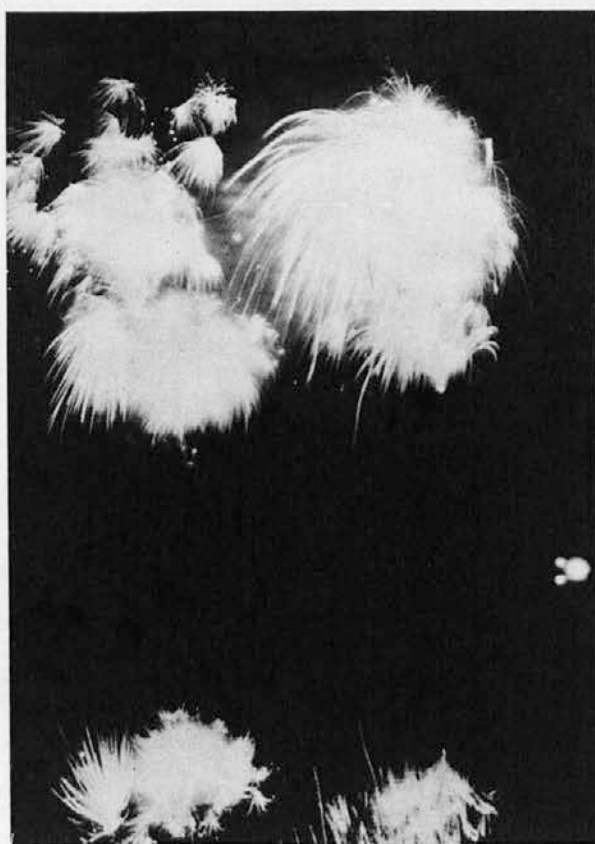
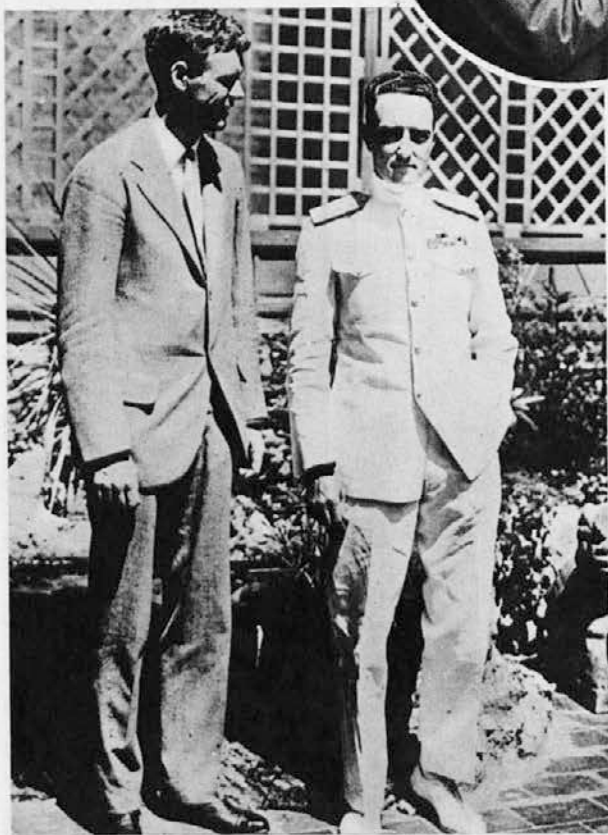
Ta poštni golob je preletel pot iz Alžira v Bruxelles. Tako dolge poti še ni preletel noben golob

Levo:
Col. Lindbergh, ki je prvi priletel iz Amerike v Evropo, ter admiral Byrd, ki je preletel severni in južni tečaj

Desno:
Veličasten ognjemet v Ameriki. Redek snimek

Velikanska nova elektrarna v Berlinu z 228.000 kw. Pogled na dimnik, ki ga gradijo in bo visok 110 metrov

Groza in smrt

Pred kratkim se je v šlezkih premogovnikih zgodila velika nesreča. Spodnja slika kaže odhod rešilne ekspedicije v rov. Mož si pritrja masko

Desno: Rakve s trupli ponesrečenih rudarjev ...

Potresna katastrofa v Neaplu

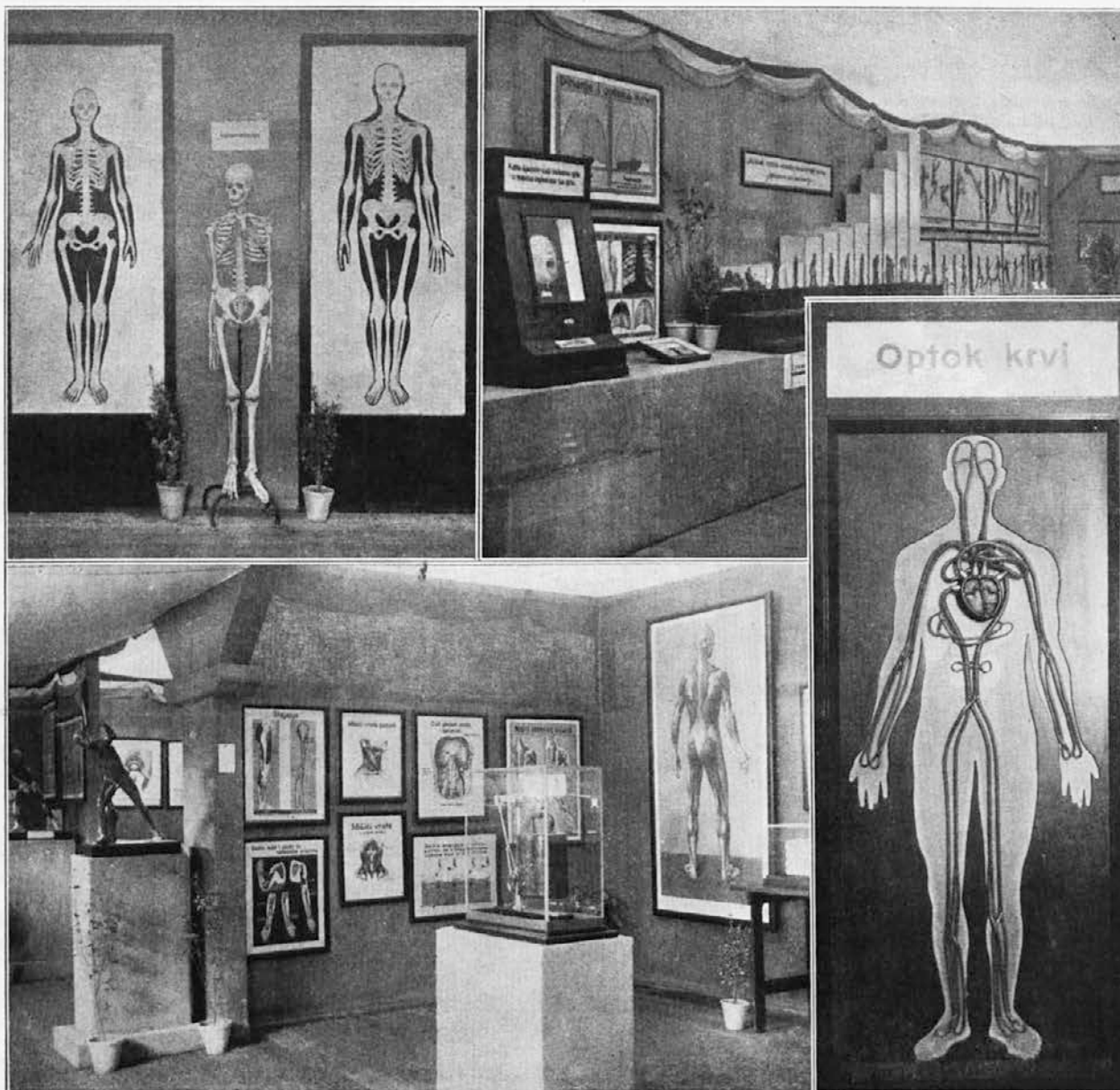
*Desno
v ovalu:
Število mrtvih
je bilo
tako veliko,
da so ležali
kar na cesti*

*Spodaj levo:
Strašne
ruševine hiš*

*Desno:
Ponesrečene
otroke so na
obvezovališču
obvezali*

Velika higijenska razstava na velesejmu

Zgoraj levo:
Okostje človeka

Desno:
Pogled v srednje prostore, pogled v grlo, srce in dihanje

Spodaj levo:
Mišičevje človeka

Desno:
Obtok krvi (posebna priprava, ki kaže obtok krvi iz srca v aorte in vene)

Foto
»Ilustracija«

Higijenska razstava »Človek«

Mladen Širola, kustos hig. muzeja.

»Spoznavaj samega sebe!«

Ob priliki jesenske razstave velesejma v Ljubljani je priredil higijenski zavod v Ljubljani veliko higijensko razstavo z naslovom »Človek«. Ta razstava, ki je že ves svet zadivila s svojo bogato vsebino, ima glavno nalogo, da skuša ljudstvo naučiti spoznavati samega sebe.

Statistika smrti je pri nas dokazala, da je higijensko stanje pri nas zelo nepovoljno in to zaradi neznanja in pomanjkanja higijenske kulture. Higijenska kultura ni draga in tudi ne težka, da bi je ne mogli uveljaviti v življenju najširših slojev. Samo da razširimo njeno gojitev v našem narodu na smotern način, podaljšalo se bo naše življenje, spremenil se bo naš biološki in socialni sestav.

Razstava je tako sistematično urejena, da more tudi najprimitivnejši človek spoznati njeno važnost in da more brez posebnih težkoč spremljati razvoj in sestav človeka.

Uvod v razstavo pokaže po statistikah, kako važno je, da spoznavamo same sebe, da vemo, kaj so bolezni in njihovi povzročitelji in končno, da se znamo varovati teh bolezni, a prav to je glavni cilj higijene.

Sprehod po oddelkih te velike higijenske razstave bo naučil vsakega poedince spoznati vse dele človeškega telesa do najmanjših organov, ki ohranjujejo telo jako in zdravo.

Razvoj živih bitij, kemijski sestav človeka, razvoj deteta in dečje telo nas uvajajo v oddelke, ki nam kažejo, kaj drži človeško telo pokonci (kosti in sestav kosti), s čim se kretamo (mišičevje telesa), kako teče kri (srce, kri, obtok krvi), kako dihamo (organi za dihanje), telovadba in šport v zvezi z mišičevjem in obtokom krvi, kako prebavljamo hrano (prebavni organi in vsi drugi organi, sekrecija), prehrana, mozek in živci (živčni sistem), naša čutila. Nega kože, zob, nohtov, higijena telesa.

Posebno mnogo zanimanja vzbuja oddelek, v katerem je prikazan človek, t. j. vsi organi človeškega telesa so prozorni, da se vidijo tudi najtanjše žile, ki so važne v sestavi človeka. Vsi preparati so prozorni, celo kosti, ki ne propuščajo niti Röntgenovih žarkov.

Razstavljeni so mnogi aparati in preparati z mnogimi slikami in tabelami. Posebno zanimivi so razni aparati, ki kažejo delo organov v našem telesu, z mehničnim ali električnim pogonom: tako aparat, ki nam kaže srce in njegove dele, delo srca v našem telesu in obtok krvi, nadalje aparat, ki nam kaže, kako zdravnik vidi v grlu bolezn, aparat, ki kaže dihanje, gibe hrbtenjače, premikanje zob in priprava za merjenje moči in moči prstov.

Vsakdo, ki ljubi svoje zdravje, mora pazljivo pregledati to higijensko razstavo in se natanko upoznati z njenimi bogatimi, zanimivimi stvarmi. Ta razstava kaže, kako je pojedinec v borbi z razširjenimi boleznimi nemogoče, kako nas skrbi za lastno zdravje uprav sili, da skrbimo tudi za zdravje drugih z ustanavljanjem in podpiranjem socialnih zdravstvenih ustanov in z razširjanjem higijenske prosvete. Ako točno pogledate to razstavo, boste videli, da je mnogo stvari v njej, ki so vam bile dosedaj nejasne, prišli boste do važnega zaključka, da je zdravje največje dobro.

Vljudno prosimo vse naročnike »ILUSTRACIJE«, da poravnajo zaostalo naročnino po položnicah, ki smo jih bili priložili zadnjim številkam!

Dve, tri ugankarjem na pot

Janez Ložar

III. Ker je že alfa in omega našega časa številka in smo se tako vrnili v čase Pitagorejcev, ki so tudi rekli, da je vse, kar je, samo število, zato se tudi ugankarji poskušamo v številkah in se v njih lahko bolj zmenimo kot v črkah: številnica ali številčna uganka je uganka skoraj neomejenih možnosti. Na vsak posamezen slučaj se ne moremo ozirati, zato navedemo tu le glavne skupine teh ugank.

1. Številnice s pridejanim ključem. Črke zamenjamo s številkami. Potem lahko nastopa ta uganka v vseh vrstah besedne uganke in črkovnice. Rešiti moramo samo ključ, v uganko samo pa črke popolnoma avtomatično vstavljamo, zakaj ista številka pomeni v vsej uganki isto črko.

2. Iz najrazličnejših seznamov, kronik, statistik, radio-brzobjav, vremenskih in drugih poročil moremo sestaviti pregovore, citate, naslove oper, dram ali vremenske prerokbe. Ključ je v številkah: datumih, letnicah, cenah in drugih, ki povedo, katere črke moramo vzeti iz poleg stoječih besed (ki jih moramo večkrat šele urediti), iz naslova uganke ali iz abecede.

3. Številnice brez ključa. Črke jemljemo iz naslova uganke ali iz abecede. Če takoj ne dobimo prave rešitve, moramo poskušati naprej: morda je uganka preštevalnica, ali pa beremo črke od zadaj, iz sredine ali po drugem redu.

4. Številnice v raznih računih, ki pa so navadno zelo daleč od matematike.

1. a) Križni stik. (Ilustracija 1929.)

b) Številnica.

10, 7, 9, 4, 1 — 6, 1, 2, 5 — 8, 3, 10, 7, 9, 4, 1 — 11, 7, 1, 2, 5

Ključ: člen, gostija.

Rešitev: Črke iz besed v ključu uredimo po abecednem redu in odbiramo po številkah: Sloga jači, nesloga tlačí. (Ml. 1928.)

c) Številnica.

6	5	1	7	4	stan
9	10	2	11	2	del strehe
4	7	3	1	7	ujeda
8	5	4	7	6	del suknje
4	8	5	3	7	znamenje oblasti

Po sredi navzdol bereš ime slovenskega pesnika.

Rešitev: vojak, sleme, kanja, rokav, krona = Jenko.

2. a) Ptičja uganka.

Ptice so zelo koristne, ker pojedjo veliko škodljivega mrčesa. Preračunano je, da pojé v enem dnevu:

kalin	32	gosenic
strnad	12	>
vodomec	21	>
lišček	62	>
slavec	41	>
krivokljun	75	>
ščinkovec	76	>

Razveseljujejo nas pa tudi s petjem. katero pesem pojó v jeseni?

Rešitev: Številke pomenjajo črke iz poleg stoječih besed: kalin 32 = la, strnad 12 = st itd. Dobimo: Lastovki v slovo. (Ml. 1925.)

b) Radio-brzobjavka.

Gruž, 29. II. 1930. Vojna ladja »Labod« je zadela ob neki parnik. Na kraj nesreče plovejo naše vojne ladje:

minonosce	B 3,
mala križarka	A 1,
lovec	C 3,
motorni vlačilec	B 1,
torpedovka	A 2.

Kako je ime ponesrečenemu parniku?

Rešitev: Po ključu, omenjenem pri šifrirani brzobjavki, dobimo ime: Galeb.

3. a) Dva pregovora.

1. II, D, V, 9, L, 7, IX — 2, I, III, IV, — C, II, 7, T, 7. — J, 3 — X, E — M, IV, X, 6, K, IV — VI, 7, B, 7, 2.

2. I, S, V, 4, 9, VII. — V, 9, 4, 10, VII — 10, VII, — P, 5, X, III, 9, A, VI, 0 — Č, 9, 2, 5, 2 — X, II, III, Z, U — X, R 4, N, VII.

Rešitev: Označba 1. II. pred prvim pregovorom pomeni, da vstavimo namesto arabskih številčk črke, ki so napisane v prvem pregovoru, namesto rimskih številčk pa črke iz drugega pregovora. Pri drugem pregovoru (2. I.) pa vstavimo namesto arabskih številčk črke, ki so v drugem pregovoru, a namesto rimskih črke iz prvega pregovora:

1. Dokler lipa cvete, ji ne manjka čebel.

2. Stare vrane ne pobirajo črvov blizu brane. (Ml. 1928.)

b) 1, 12, 19, 11, 16, 23 — 22, 9, 6, 18, 16 — 1, 12, 10, 15, 20, 6, 13 — 1, 23, 5.

Rešitev: Vstavimo črke iz abecede in beremo od zadaj: Dva lešnika — orehu vojska. (Ml. 1928.)

c) 1, 8, 6, 2, 4 krempelj, 2, 3, 4 juha, 6, 7, 3, 4 samostan, 2, 4, 5 prilika.

Rešitev: Označene črke vzamemo iz poleg stoječih besed: Kjer muha, tam orli. (Ml. 1928.)

4. a) Računska naloga.

$$5^3 + 4^3 + 6^3 + 8 + 0^3 = ?$$

Rešitev: Iz številčk vzamemo s potencami označene črke (pet³ = t itd.) = Tisoč.

b) Črkovna skrivalica.

K₂₃₁ R₆ A₁₂ S₂₁ B₁ L₂₁ E₁₅ D₂₀ Š₆ O₁ P₂₅
C₁₂ I₂₁ N₁₂ Č₁₈ F₁ G₁₀ J₆ H₆ T₂₃ M₁

Rešitev: Črke uredimo po abecedi in jemljemo iz abecede črke, ki jih kažejo števila:

Kakršna setev, taka žetev. (Ml. 1929.)

Na principih teh črkovnih skrivalic so večinoma zgrajene tajne pisave, ki pa so seveda zelo komplicirane.

PRAVI
:FRANCK:
vedno
odlična kakovost!

Peter Kocjančič

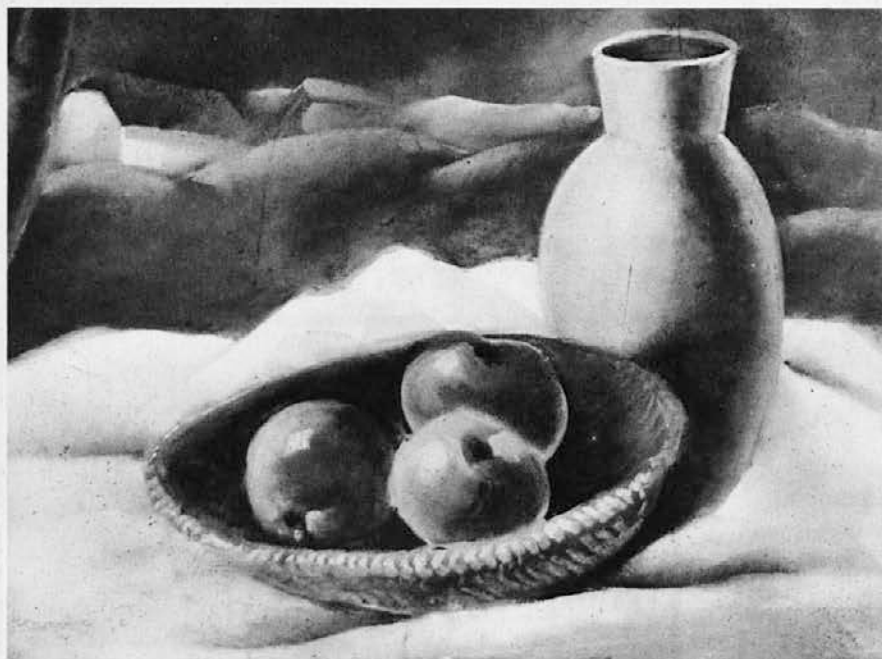
R. L.

So stvari na tem svetu, ki prejemajo svojo enovitost in celovitost, to se pravi svojo individualnost, od tega, ker stoje med stvarmi, nad individuali, ker niso niti to niti ono, nego pač nekaj med obema, tretja individualnost, če sploh individualnost. — Taka je tudi umetnost P. Kocjančiča, umetnost onega, ki ne gleda niti tako kot oni, ki dela izključno plakat, niti tako kot oni, ki je izključno fotoamater, ker bi sicer tisti procent »slikarstva« pri P. K. ne imel nikjer prostora, ki pa zopet gleda toliko izključno kot oni, ki dela plakat, in kot oni, ki je fotoamater, da »slikarstvo« pri njem ne pride preko odstotka. Ta umetnost je svojevrstna zadeva, med dvema zadevama tretja, neke vrste praktična umetnostna priprava, katera pa ima popolnoma lastno estetiko in svoje vidike, pa tudi čisto svoj etos.

Akademije si Kocjančič ni bil ogledal od začetka do konca, nego po krivem hotenju časa samo od začetka in tako je on samouk. Sprva je naslikal nekaj podob v rožnatoimpresionističnem stilu kakšnega poznega Matije Jame,

Sleme (olje)

Tihožitje (olje)

pastel Sv. Katarina v Topolu nam ga pa kaže v Jakčevih strugah, in sicer tam okrog Jakčeve »afriške« perijode. Ta specifična, pastelna barvitost je Kocjančiču še poslej ostala, toda svojo novo noto je pokazal v dekorativni dinamičnosti poteze (gl. zgoraj: plakat!) in v tem, da ne pride preko naznačb gornjih površin. To pomanjkanje vsake risbe in zlasti barvno konturiranje, katero skuša risbo nadomestiti, je nedvomno ena izmed formalnih prvin porabne grafike, s katero ima K. več ko dovolj posla in na kateri skuša z ene strani zgraditi stavbo, slikarstvo. Z druge strani jo gradi pa že tedaj kot praktičen fotoamater in kot tak je videl Sleme tipično amatersko, cerkev Sv. Katarine prav tako in Tihožitje tudi: to in številni pokrajinski pasteli, ki jih ima, razodevajo, da gradi s te strani bolj z optiko in okvirjem svoje kamere nego z risali in barvam in tako nastajajo tiste tretje individualnosti, ki niso ne slika ne plakat in ne kolorirana fotografija, nego skratka Kocjančičevi pasteli. Tu figura ne stoji

Desno: Sv. Katarina v Topolu (olje)

trdno, nego barvno na tleh, je kos barvne melodije, od nekje, da sami ne vemo kako, štrli v sliko deblo drevesa, kot na nekakem pogrujenem nastavku v ozadju vidimo majhne lučice brez oken in vrat — vse skupaj in brez ozira na to, ali se med seboj sklada ali ne, vse lepo in dojemljivo, vse samo po sebi razumljivo — tihožitje, idila. Kot ni risbe, ni forme, a poglobljena je barva in ne gledanje, nego »pogled«. Stvarno: umetnost med plakatom in fotografijo, toda ne verjamete, kako lep in diskreten okras naše sobe.

To niso nobene pavšalne ocenitve, nego razmotrivanja o tej vrsti slik, ki imajo kot rečeno svojo estetiko. In gotovo, da problematika njih nastanka ni tako preprosta kot so one same, sociološko ter psihološko še posebno ne. Ker stoje med stvarmi, so take slike posebno poučne za meditiranje o »umetnosti v vsakdanji službi«, h kateri pripadajo po nui razmer pač tudi same.

NAJVEČJA

IZBIRA BLAGA
ZA ŠPORT IN
TURISTIKO PRI

E. & A.

SKABERNE

LIUBLJANA *

PeKo

